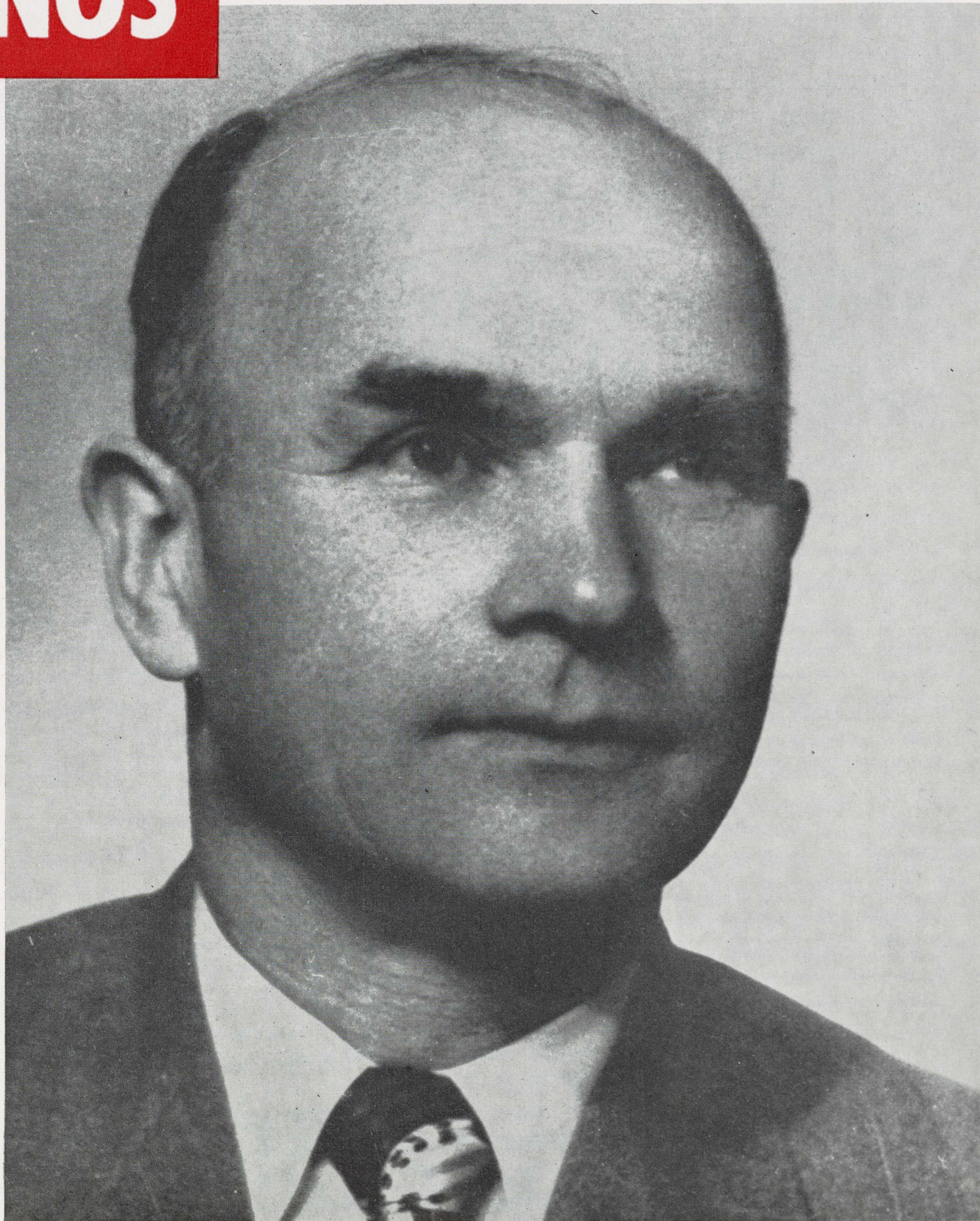

LIETUVIŲ
DIENOS

ŽURNALISTAS PRANYS ALŠĖNAS

LITHUANIAN DAYS
JUNE 1981

1981 M. BIRŽELIO MĖN.

LIETUVIŲ DIENOS LITHUANIAN DAYS

(ISSN : 0024-2950)

4364 Sunset Blvd.—Hollywood, CA 90029

Telefonas: 664-2919

1981, birželis Nr. 6 (315)
June, 1981 No. 6 (315)

Eina XXXII metai Volume XXXII

"LIETUVIŲ DIENOS" YRA SUJUGTOS SU "KALIFORNIJOS LIETUVIU", LEISTU 1946-49 M.

"LITHUANIAN DAYS" IS COMBINED WITH
"CALIFORNIA LITHUANIAN, PUBLISHED 1946-49.

Redaguoja
REDAKCIJINĖ KOLEGIJA

Rūta Skirius, MPA
Margis Matulionis, MA

English Editorial Staff

Antanas F. Skirius
Leidėjas/Publisher

Straipsniai, autoriaus pasirašyti pavarde, slapyvardžiu ar inicialais, nebūtinai reiškia ir redakcijos nuomonę. Signed or initialed articles do not necessarily reflect the opinion of the editors or Lithuanian Days magazine

Panaudojant medžiagą, prašoma pažymėti šaltinį
Use of material from "Lithuanian Days"
permissible only with indication of this source.

Prenumerata atnaujinama automatiškai, nelaukiant atskiro pranešimo. Nutraukdamas prenumeratą, skaitytojas administraciją informuoja laišku.

Subscription will be renewed automatically at expiration date. If subscription is to be discontinued, notice to that effect should be sent to the publication.

Leidžiama kas mėnuo, išskyrus liepos ir rugpiūčio mėn.

Published monthly, except July and August

Please send any changes of address to:

LITHUANIAN DAYS

4364 Sunset Blvd., Los Angeles, CA 90029

Allow six weeks for the change.

Atskiro nr. kaina \$1.80

Single Copy \$1.80

Prenumerata \$18.00, Kanadoje \$20.00

Subscription \$18.00 Per Year, Canada \$20.00

Garbės prenumerata/Honorary subscription \$30.00

"Second Class Postage Paid at Los Angeles, Calif."

VIRŠELIAI / COVERS

FRONT COVER

PRANYS ALŠĖNAS

(1911—)

is a journalist born in the village of Vengrava, county of Ukmerge, on Sept. 27, 1911. A graduate of the State Police Academy in Kaunas, he served in the Lithuanian Army and on the police force, and was employed in the postal and the judicial systems. Following World War II he lived for a time in Germany before emigrating to Canada, where he presently resides in Toronto. In 1967 he received a bachelor's degree in the history of Lithuanian literature from the Lithuanian Pedagogic Institute in Chicago. He began his journalistic work in 1929 as a reporter for the daily Lietuvos Aidas (Echo of Lithuania). From 1945-47 in Germany he published the Bamberg Lithuanian Camp daily Naujienos (The News) and contributed articles to other Lithuanian newspapers. In Canada he was co-founder of the weekly Teviskės Ziburiai (Light of the Homeland) in 1949 and for a time was a member of its editorial board. He has published a collection of short stories Talismanas (Talisman, 1946); a monograph of Martynas Jankus (1947); a collection of his articles Mazi Žodžiai apie didelius dalykus (Small Words About Big Things, 1960); and a book of humor Tūkstantis sypsnių (A Thousand Smiles, 1962).

Encyclopedia Lithuanica, Volume VI, p. 370

BACK COVER

Traditional Lithuanian memorial of oak erected in the church yard of the Parish of Biržai, in Soviet-occupied Lithuania, inscribed "To the memory of the great Pope Paul VI [1897-1978] who loved mankind and our nation as a father—August 12, 1978—the day of his burial." —Photo Lithuanian American Catholic Services

IŠ JOKŪBO STUKO MALDŲ

"Dėkoju Tau, Viešpatie, kad leidai man gimti lietuviu... Nors ir išvydau pasaulį šioje Atlanto pusėje, bet pamirau Lietuvą nuo vaikystės dienų. Dėkoju už tą didį paveldėjimą: už brangiuosius tėvelius, brolius, lietuvių parapiją, bičiulių daugybę ir už Lietuvos Vyčiuose surastą taurią ir mylimą žmoną, kuri nė kiek nemažiau sielosi tėvų kraštu..."

"... O Tu, brangioji Lietuva, esi Mindaugo karalija, garsiuųjų kunigaikščių Kęstučio ir Vytauto didžiojo žemė... Tu esi

TURINYS/CONTENTS

LIETUVIŠKOJI DALIS

Pl

Simas Sužiedėlis — Veža, veža, veža.	3
Studentų Baltų Komitete Washington.	4
Pirmas Vatikano leidinys lietuvių kalba.	4
Lietuvių Gydytojų S-gos suvažiavimas.	4
R. A. — Prakaitą liejai, bet derlių kirtai. ...	5
Žurnalistas Pranas Alšėnas.	
Nerima Narutė — Eilėraščiai. Iš naujo rinkinio. ...	7
G. Beniūnas — Pirma Rytinio Pakraščio tautinių šokių šventė Hartforde.	8
Koncertas "Gyvajai Lietuvai" Clevelande.	10
Antanina Šalčiuvienė-Gustaitytė — Kunigo belaukiant.	11
Julius Vėblaitis — "Lietuvos Atsiminimams" 40 metų..	12
Br. Aušrotas — "Kasos" ir "Lito" stiprėjimas New Yorke.	14
Juozas Prunskis — "I Lituanii" mūsų operos jubiliejuje.	15
Pabaltiečiai atžymėjo senatorius ir kongresmanus.	16

ENGLISH SECTION

Dornan Introduces Baltic States Resolution	17
Presentation of Baltic Freedom Awards.....	18
The Underground Periodical in Lithuania....	19
Appeal	19
Rev. A. Dranginis History of Lithuanian Post No. 154....	20
Jurgis Gliuda—Evening's Dark Radiance...	21

Donelaitis, Baranauskas, Valančius, Basanavičius, Vydūnas, Kudirka, Maironis, Čiurlionis... Tu knygnešių, savanorių kūrėjų švyturys. Tu Vasario 16-toji su Smetona, Grinium, Stulginskiu. Tu partizanų viltis, tremtinių paguoda. Tu naujo laisvės ryto aušra.

O man, Lietuva, tu esi saulelė motinė. Nuo pat jaunystės tu esi mano laimės spindulys. Tu visų mano darbų tikslas. Tu... tu... esi man viskas!"

Tautos Fondo metinis suvažiavimas įvyko š. m. gegužės 2 d. Kultūros Židinyje, New Yorke.

Sėdi iš kairės: dr. K. Jurgėla, dr. P. Vileišis, A. Vakselis, Lietuvos gen. konsulas A. Simutis, Vliko pirm. dr. K. Bobelis, A. Firavičius, M. Samatienė, J. Audėnas; stovi: V. Banelis, M. Noreikienė, K. Jankūnas, A. Katinienė, V. Kulpa, E. Čekienė, J. Giedraitis, J.

Pažemėnas, P. Minkūnas, J. Banaitienė, T. K. Bučmys, OFM, J. Pumputienė, J. Vytuvienė, B. Lukoševičienė, J. Valaitis, B. Spūdienė, A. Čampė.

Foto L. Tamošaitis

— The annual Lithuanian National Fund Congress took place May 2n, 1981, in The Culture Center, New York.

VEŽA, VEŽA, VEŽA...

Vilniuje birželio dienomis prieš 40 metų

SIMAS SUŽIEDĖLIS

Artėjant sovietinės okupacijos pirmosioms metinėms (1941), Maskva pasirūpino jas paminėti taip išpūdingai, kad įsirėžė į istoriją visiems amžiams. Maskva surengė pirmąjį Lietuvos gyventojų trėmimą į Sibirą. Pirmąjį viešpataujant bolševikams, nebe pirmąjį valdant carams. Kuo jis skiriasi? Lietuvių tautos kelias į Sibirą seniai numintas. Tiktai 1941 metų baisiojo birželio dienos ar nebuvo šurpiausios — nelauktos ir netikėtos po gražiai prasiskleidusio nepriklausomo gyvenimo.

Veža...

Dar ir dabar šiurpas nukrečia prisiminus, kai naktį ir dieną dūzgė sunkvežimiai prie namų, kai gatvėse siuvo enkavedistai, kai laužė rankas atsisveikinusieji ir raudodami alpo išvežamieji. Tos klaikios ir baugios dienos, tos dienos gailios ir kruvinos, tos vaikų ir motinų raudos niekada neišdils iš atminties. Ilgus metus pabUSDavai, šokdavai iš lovos ir klausydavai, ar nesigirdi įtartino dūzgesio, kaip ir tada, kai per visą kraštą visų žmonių lūpose drebėjo vienui vienas žodis: veža!..

Ir iš biednos Dzūkijos...

Anomis dienomis dirbau Lietuvos Mokslo Akademijoje Vilniuje. Rytmetį eidamas į darbą palei Lukiškių aikštę, aplink saugumo namus mačiau nepaprastą judėjimą sunkvežimių ir kariškių nematytomis uniformomis. Atėjus į įstaigą, daug kas ėmė aiškėti. Du bibliotekos tarnautojai neatėjo — juos naktį su šeimomis išvežė. Viena sesuo prieš tai buvo paimta į saugumo namus ir ten perrašinėjo kažkokius žmonių sąrašus. Tai buvo išvežtinųjų sąrašai. Kitas tarnautojas, kilęs nuo Rodunios, kalbėjo:

"Man netikėjote, kai aš sakiau, kad bolševikai gyventojus tremia. Jie taip darė Gudijoje".

Popietėje atėjo akademijos prezidentas prof. Vincas Krėvė-Mickevičius su akademijos nariu, kuris ir dabar toje įstaigoje dirba. Jis dėstė Kauno ir Vilniaus universitetuose, bet savo pažiūromis buvo gerokai rausvas, tikėjęs socialistinės santvarkos pranašumu. Atsisėdęs dūsliai nusiskundė: "Ką jie daro? Kad man būtų anksčiau kas sakęs, būčiau melagiu palaikęs". Negalėjau tada jam prikišti: "Raudonus akinius turėjai — dabar gali nusiimti".

Prof. Vincas Krėvė buvo dar labiau nusiminęs. Jis buvo nuvykęs į Naująją Vilnią kažkokio asmens vaduoti. Apsidairęs ir matydamas, kad tik mes trys esame prezidiumo kambaryje, susikeikė: "Tie žalčiai jau žmones veža... Eikite ir pažiūrėkite, jei kas dar nematė Dantės pragaro... Pro Naująją Vilnią veža... Traukiniai prikimšti kaip galvijų... Ir iš biednos Dzūkijos". Tokie kartūs jo žodžiai liejosi iš suspaustos širdies. Argi tarp skurdžiai gyvenusių Dainavos šalies dzūkų, tarp kurių ir aš augau, buvo išvežtinų buržujų, kulokų?..

Nežinojai nei dienos, nei valandos

Visą birželio 15 - 22 savaitę drebėjai kaip epušės lapas. Nežinojai, kada pasibels į duris ginkluoti enkavedistai ir išveš. Kas tai išgyveno, jeigu tik įstengė ar suspėjo, antrą kartą bolševikų ateinant nelaukė. Matytas siaubas tūkstančius lietuvių išvijo iš namų, nubloškė į svetimus kraštus.

Nuožmogiai toliau tebesiautėjo. Per didį tolių, per geležinę sieną vis pasigisdavo savo tautos kraupi rauda. Vežė ir vežė... Vežė apkalintus, kad rėmė partizanus, kurių kitaip negalėjo įgelti, tai praminė juos banditais. Vežė gynusius savo senolių žemę ir tėviškes, kai jas vertė kolchozais. Trėmimai nevisai liovėsi net ir po Stalino mirties (1953), nors jau nebuvo tokie masiški. Sunkiausi buvo pirmieji pokario metai.

Nukelta į sekantį p.

VEŽA, VEŽA, VEŽA...

Atkelta iš 1 puslapio

Linguoja žmonių gretos

Vilniaus universiteto lietuvis studentas, pasinaudodamas lenkų repatriacija, 1946 išvyko iš Lietuvos ir pasiekė Vakarus. Štai ką jis matė:

“Vieną rytmetį pažadina mane keistas kaukšėjimas gatvėje... Padai kaukši, lyg būtų mediniai... Skystose rytmečio miglose linguoja žengiančių žmonių gretos. Viena, antra, trečia, ketvirta, vis daugiau ir daugiau, ir susilieja į vieną pilką masę.

Kaliniai!.. Iš Lukiškių varo... Tiek daug! Jie eina išrikiuoti po keturis. Šaligatviais kas keli metrai eina automatais ginkluoti raudonarmiečiai. Jų ginklai yra parengti šūviui ir nukreipti į kalinius. Kaliniai neša ryšulėlius. Kai kurie yra be kepurų.

Virpančios lūpos

“Šeštoje gretoje aš pastebiu einančius valstiečius. Vienas jų, kurio apžėlęs veidas ir juoda ilga sėmėga išsiskiria melsvose miglose, yra aukštas stambus vyras. Jis žengia tvirtai, atmetęs į priekį kaktą, lyg didingas pranašas. Jo rankose nėra ryšulėlio. Iš kažkur atklydęs rytmečio šviesos pluoštas nukrenta ant jo veido, ir aš pastebiu jo lūpas, virpančias lūpas, galbūt kuždančias maldos ar atsisveikinimo žodžius.

Kai kurie kaliniai maišelius turi pasirišę ant pečių, o rankose laiko klumpes ir eina basi. Seni ir jauni, ir septyniolikamečiai vaikai, ir palieję senukai — visi vienoje tūkstantinėje voroje. Iš paskos juos iyditi kareiviai, rėkdamie ir plūsdami atsiliekančius. Vora praslenka, palikdama širdį veriantį skausmą.”

Vargšė mano Lietuva

Kas žino, ar tose gretose, kurias matė tas studentas praeinant Tauro gatve, nenuėjo kas iš mūsų pažįstamų, giminių ar šeimos narių? O jei ne su tąja vora, tai su kita buvo išvaryti į pasaulines Sibiro kapi-nes. Mažai rastum Lietuvoje namų, iš kurių kas nors nebūtų suimtas, kalintas, išvežtas, nukankintas.

Iki 1947 metų buvo vežama daugiau per kalėjimus. “Jie masiškai tuštino kalėjimus, kad būtų daugiau vietos naujų masinių suėmimų aukoms”, — pastebi anas studentas. Vėliau jau nebesidangstyta: vežta iš namų ir kolchozų. Kaune per Vilijampolės tiltą sunkvežimiais vežė žmones iš Žemaitijos.

Anas studentas, sėsdamas į traukinį Vilniaus stotyje su lenkų repatriantais, iš geležinkeliečių sužinojo, kad “nuošalėje stovi transportas su žmonėmis iš Suvalkijos, kuriuos rusai deportuoja į Sibirą. 70 vagonų! Vargšė mano Lietuva, vargšė Suvalkija, kurioje aš gimiau ir praleidau savo vaikystės pirmąsias dienas. Išvėš žmones, iškirs miškus, išdegins sodybas, nualins laukus ir daržus, ir šauks pasauliui — visa Lietuva džiaugiasi tarybiniu laimingu gyvenimu” (*Aidai*, Nr. -2, 1948)

Tylėdami šaukia

“Tylėdami šaukia” — sakydavo senieji romėnai, žiūrėdami spardomam vergui į akis. Gerai suprato tiesą, kad balsiai gali šaukti ir tas žmogus, kuriam užčiaupta burna. Jis šaukia savo kančia ir jam daroma neteisybe. Visos Kremliaus dūdos negali užslopinti pavergtųjų šauksmo: šauksmo teisybės, išvadavimo ir atpildo. Bet vargas laisviesiems, kurie to šauksmo negirdi ar nenori girdėti.

PIRMASIS VATIKANO LEIDINYS LIETUVIŲ KALBA

Prelatas Audrys Bačkis, Vatikano Užsienio Reikalų pasekretorius, praneša, kad netikėtai susilaukėme Šv. Tėvo pirmosios enciklikos, pavadintos “Redemptor Homi-nis” — lietuviškai “Žmogaus Atpirkėjas” — lietuviškos laidos, ir tai iš paties Vatikano iniciatyvos.

“Tai graži popiežiaus Jono Pauliaus II dovana lietuviams,” rašo prel. Bačkis. “Pažymėtina ir tai,” sako prelatas, “kad ta knygelė (apie 100 psl.) yra pirmasis Vatikano spaustuvės leidinys lietuvių kalba”. Knyga bus pradėta platinti netrukus. (Lietuvių Informacijos Centras, Brooklyn).

Studentų Baltų Komitete Washingtonė

Šią vasarą dirbs trys studentai Jungtiniam Komitete Washingtonė. Aną vasarą ši programa buvo pirmą kartą įsteigta; joje dalyvavo tik vienas studentas, estas. Šiais metais, kaip ir planuojama ateityje, dirbs po vieną studentą iš kiekvienos tautybės. Studentai yra: Sven Paul (estas, iš Long Island), Vita Terauds (latvaitė, iš Washingtono) ir Gailė Tamošiūnaitė, iš Rochesterio.

Jungtinis Baltų Komitetas susidaro iš visų trijų Pabaltijo tautų atstovų, kurie kartu su studentais dirbs ir duos jiems patarimų. Tie atstovai yra: Maido Kari (estas), Gunars Meierovics (lavis) ir dr. J. Genys, lietuvis. Jų darbus prižiūrės Baltų

Komiteto visuomenės reikalų vedėjas J. Bolsteins.

Studentų tikslas yra gerai susipažinti su Baltų Komiteto reikalais ir suprasti kaip komitetas veikia, kad pasiektų savo tikslą, būtent, iškelti Baltijos tautų išlaisvinimo svarbumą Amerikos valdžiai ir visuomenei.

Komitetas palaiko ryšius su senatoriais, kongresmanais ir su kitais valdžios žmonėmis, su kuriais studentai turės progos susitikti. Pavyzdžiui, birželio 11 d. studentai padėjo paruošti ir dalyvavo priėmime, kuriame buvo pagerbti kongreso nariai, pasižymėję savo darbais Baltijos tautų naudai. Dalyvavo jie Ad Hoc Committee on Baltic States and the Ukraine susirinkime, kurį organizavo kongresmanai Daugherty ir Donnelly. Tame susirinkime buvo iškelta svarbių Baltijos tautų ir Ukrainos klausimu. Studentai taip pat turės progos išgirsti Amerikos valdžios reikalų pristatymus visuomenei, apie kuriuos rašys memorandumus. Bendrai, jie gilinsis į Baltijos kraštams naudingus projektus.

Gailės Tamošiūnaitės algą apmokės Amerikos Lietuvių Taryba. (Jungt. Baltijos tautų komiteto pranešimas spaudai).

PASAULIO IR AMERIKOS LIETUVIŲ GYDYTOJŲ SĄJUNGOS XIII SUVAŽIAVIMAS

Įvyks šių metų rugsėjo mėn. 5-6 dienomis Chicagoje, Continental Plaza viešbutyje.

Visus kolegas, koleges su šeimomis kviečiame gausiai dalyvauti.

Suvažiavimo mokslinė programa rūpinasi Dr. Jonas Daugirdas. Mokslinės programos tema: Skrandžio ir dvylikapirštės žarnos opaligių tyrimas bei terapija. Mokslinėje programoje bus perduodamos paskutinės žinios apie naujus opaligių diagnozės ir terapijos būdus. Bus svarstomos opaligių problemos iš įvairių medicinos ir chirurgijos, specialistų perspektyvų: internisto, roentgenologo, patologo, farmakologo, chirurgo ir onkologo.

Birželio mėn. pabaigoje išsiųsime pakvietimus, programą ir viešbučio rezervacijas pagal turimus adresus. Jei kas jų negautų, ar dėl smulkesnių žinių apie suvažiavimą prašom teirautis pas Dr. Aliną Lipskienę, 1533 Stonegate Rd., La Grange Park, IL. 60525. Tel. 312-352-7719.

PLGS ir ALGS centro valdyba

"PRAKAITĄ LIEJAI.. BET DERLIŲ KIRTAI.."

Žurnalistas P. Alšėnas 70-tųjų slenkstyje

Pranys Alšėnas gimė 1911 m. rugsėjo 27 d. Rytų Lietuvoje, žavingoje gamtos aplinkumoje. Jo gimtąjį kaimą supa dvi ryškios magistralės: iš vienos pusės, tarytum milžiniškas baltutėlis žaltis, vingiuoja plentas, o iš antros — raitosi tylutėliai šnarėdama, tarytum kūdikiui pasaką sekdamas, srauni Šventoji.

Jos gražūs krantai, padabinti miškeliais ir gėlėmis, dar mažystėje ir įkvėpė Praniui lietuviško žodžio šlifavimo ir gražaus minčių dėstymo meną. Gal todėl ir nūdien, nors būdamas ilgoką eilę metų atskirtas ir išplėstas iš gimtosios aplinkumos, Pranys yra vienas iš produktyviausių lietuvių žurnalistų išeivijoje.

Pr. Alšėnas pradinį mokslą išėjo gimtosios apylinkės gretimam miestelyje, Vidiškiuose, vidurinįjį — Kaune VIII-tojoje ir "Pavasario" gimnazijose (eksternu). Mokyti — viduriniojo mokslo siekti — teko jau suaugusiam, nes mažystė ir pirmosios jaunystės dienos praėjo sunkiose sąlygose. Labai anksti mirus tėvui, motina, likusi su mažais vaikais ir gyvendama nedideliame ūkelyje, nepajėgė vaikų išmokslinti.

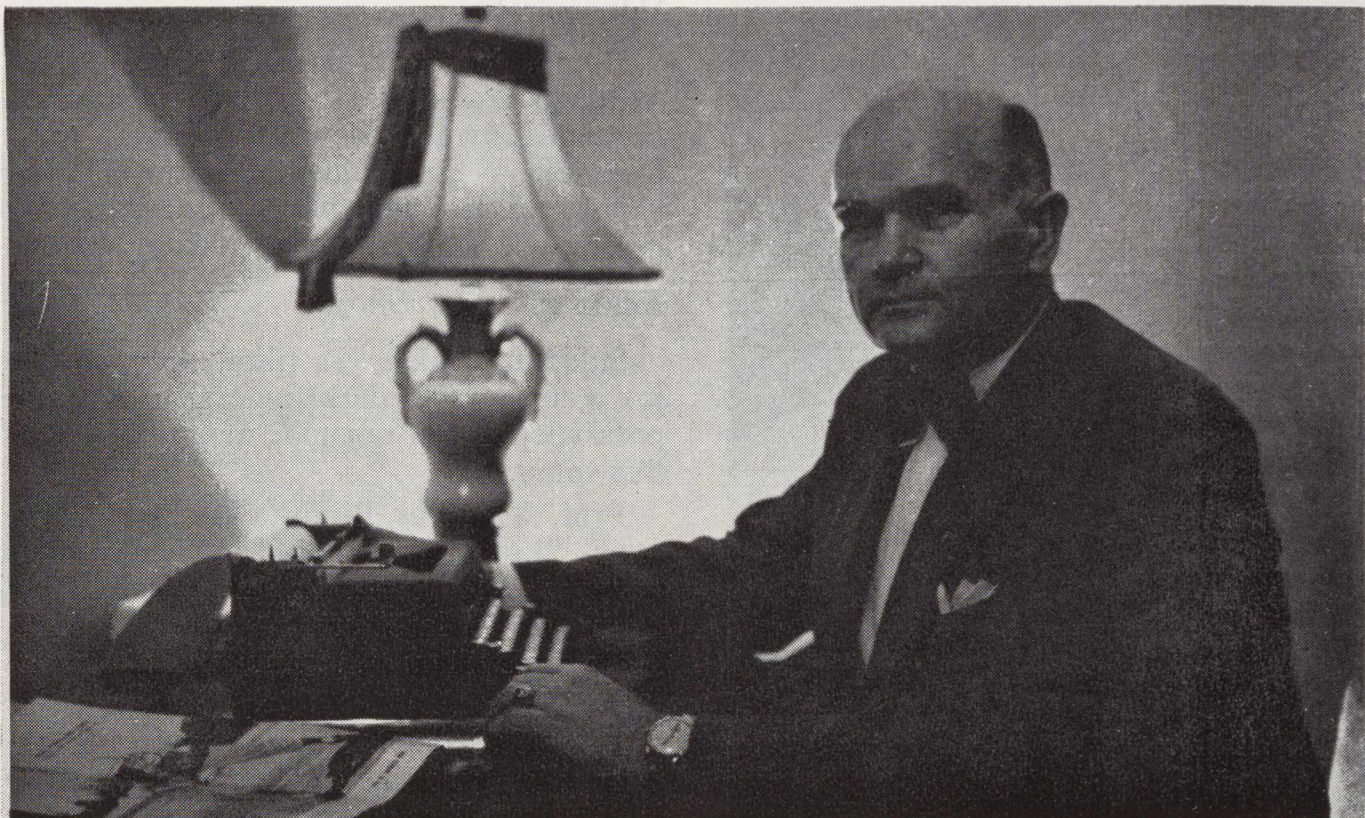
Gusarų ir valstybinę tarnyboj

Teko Praniui nemaža vargo patirti ir sunkių dienų praleisti, tačiau jis niekad nenustojo vilties: mokėsi ir ruošėsi gyvenimui.

Nepriklausomos Lietuvos laikais prie Šėtos gimnazijos. Iš kairės: girin. V. Levickas, dabar gyvenęs JAV-se, Elenutė Skinelytė, Alė Urbonaitė, vėliau Vaitelienė (abi Sibiro tremtinės) ir Pranys Alšėnas.

— In Free Lithuania near the Šėta Secondary School. From the left: Forester V. Levickas, living in the U. S.; E. Skinelis, Alė Urbonas-Vaitelis, and Pr. Alšėnas. (Both women were exiled to Siberia).

Pranys Alšėnas darbo metu.

mui. Kitais žodžiais tariant, tarytum žuvis, išmesta ant kranto, plėšėsi vėl į vandenį, kad neužtrokštų...

1933-34 m. Pranys atliko karinę prievolę I-majame gusarų pulke, kur buvo eskadrono raštvedžio pareigose, o 1938-9 m. Kaune baigė Aukšt. Policijos Mokyklos XXIII-čiąją pagrindinę laidą. (Tenai būdavo ir trumpalaikių policijos valdininkams pasitobulinimo kursų, bet pagrindinė laida truko lygiai vienerius metus).

Lietuvoje daug metų tarnavo įvairiose valdinėse įstaigose. Buvo paštininku, policijos valdininku, teismo sekretoriumi ir draudimo įstaigos vyr. buhalteriu.

1942 m. vedė mokytoją Eleonorą Jačėnaitę. Abu išugdė ir gražiai išmokslino vienturtį sūnų Paulių, kuris dabar eina 29-sius amžiaus metus. Jis 1976 m. baigė psichologitą bakalauro laipsniu (honors) Western universitete, London, Ont., o 1979 m. birželio 8 d. tam pačiam universitete baigė teisių fakultetą ir dabar yra advokatas Kanadoje.

Spaudos darbe

Spaudoje dirbti Pranys Alšėnas pradėjo 1929 m. Tais metais tilpo laikraštyje pirmoji jo korespondencija apie įvykusią jo gimtajam kaime gegužinę.

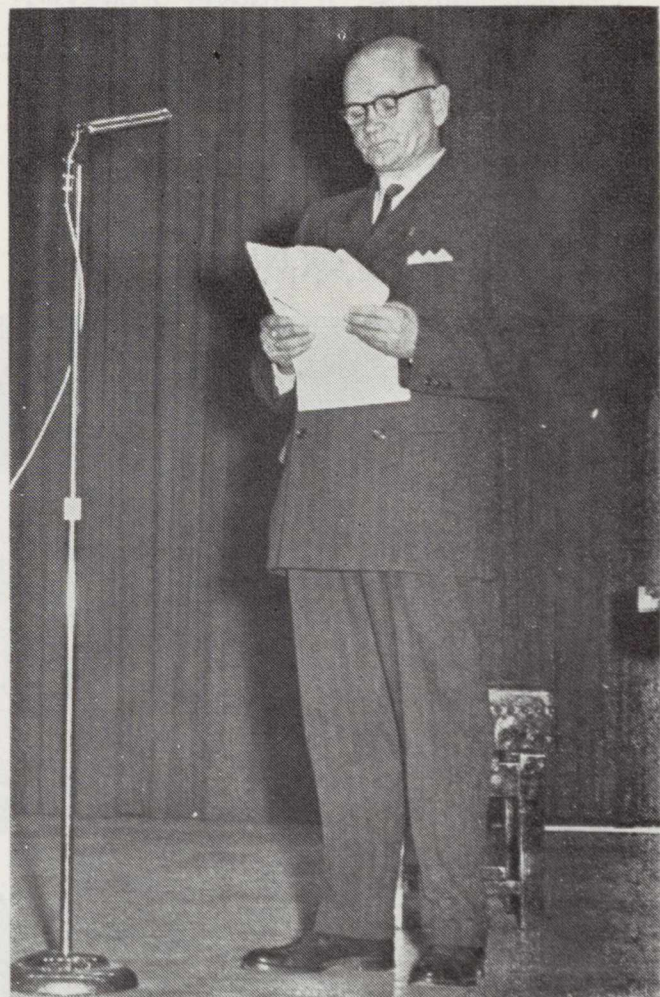
Lietuvoje jo aktingai bendradarbiauta "Rytų Lietuvoje", kur ypatingai daug tilpo jo debutinių korespondencijų ir ilgesnių rašinių bei reportažų. Ilgesnį laiką buvo nuolatinis "Lietuvos Aido" korespondentu, kur dirbo pagal susitarimą. Toliau — rašė į savaitraštį "Mūsų Laikraštį", šaulių žurnalą "Trimitą", "Kari", "Ūkininko Patarėją", "Vilniaus Balsą", Vilniaus dienraštį, kurio redaktoriu buvo Rapolas Mackonis, bendradarbiavo "Tėviškėje", "Žemaičių Žemėje", kurią redagavo pedagogas Kazys Mockus (miręs Bostone). Ir dar visoj eilėj kitų laikraščių. Aukštesn. Policijos Mokykloje studijuodamas ir valdininkaudamas policijoje paskelbė daug straipsnių teisiniais klausimais žurnale "Policija", kurią redagavo K. Svilas (bolševikų nužudytas).

— Pranys Alšėnas, journalist, at work.

Okupacijų sumaisčiuose ir tremtyje

Tai buvo Nepriklausomybės laikmetyje. Užklupus Lietuvą bolševikams, ilgesnį laiką teko slapstytis. Nacių laikais už pagrindžio spaudos platinimą gestapo buvo įkalintas Kauno sunkiųjų darbų kalėjime. Pasitraukęs iš Lietuvos, Vokietijoje ilgokai dirbo porcelano fabrike itin sunkų darbą. Iš tos vergijos jį išlaisvino amerikiečių armija.

Išėjęs į laisvę ir apsigyvenęs Unrros išlaikomoj lietuvių stovykloj, jis vėl griebėsi plunksnos. Kurį laiką dirbo rotatorium leidžiamo laikraščio "Naujienos" redakcijai kolektyve. Dirbo kartu su Pr. J. Palukaičiu, Medardu Bavarsku, St. Montvidu.

Pranys Alšėnas skaito savo kūrybos apybraižą literatūros ir muzikos vakare Prisikėlimo parapijos salėje, Toronte (63.10.3).

— P. Alšėnas reads an outline of his works at a Literary and Musical Soiree in The Resurrection Parish Hall, Toronto.

Iš dailininko J. Bagdono meno parodos atidarymo Toronte. Jonas Matulionis kalbasi su Pr. Alšėnu; prie jų p. Valienė, dail. Telesforo Valiaus žmona. Foto S. Dabkaus

— During the opening of J. Bagdonas' Art Exhibit in Toronto, J. Matulionis is explaining something to journalist Pr. Alšėnas. Next to them is Mrs. Valius, wife of the artist Telesforas Valius.

ir L. Žitkevičium, o vėliau keletą mėnesių redagavo ir leido pats dienos žinių biuletenį "Radijo Bangomis".

Pradėjus rasti lietuvių spaudai, leidžiamai spaustuvėse, Pranas Alšėnas aktyviai įsijungė į jo darbą. Rašė reportažus, publicistinio turinio straipsnius, beletristikos dalykus laikraščių atkarpoms ir t. t.

Vokietijoje gyvendamas bendradarbiavo Tėviškės Garse, Mūsų Kelyje, Žiburiuose, Mintyje, Lietuvių Žodyje, Naujajame Gyvenime, Žingsniuose, Apžvalgoje, Žibinte,

Viltyje ir kt.

Be to, jo straipsniai iš Vokietijos pasiekdavo Anglijoje leidžiamą Britanijos Lietuvį, Kanadoje Nepriklausomą Lietuvą, Švedijoje — Spindulius, Uragvajuje — Laisvąją Lietuvą, o taip pat Š. Amerikos, Argentinos ir kt. kraštų lietuviškąją spaudą.

Retos energijos žmogus

Sukaktuvininkas yra tikrai retos energijos ir nepaprasto darbštumo asmenybė. Jo parašytieji raštai spaudai netilptų į kelio-lika tomų.

Prof. Vaclovas Biržiška tremtyje išleistame "Lietuvių Rašytojų Kalendoriuje", padavęs apie jį pluoštą biografinių žinių ir nusakęs jo darbštumą, jo žanrinį rašymą šitaip apibūdina: "... publicistas, novelistas".

Nuo 1948 m. P. Alšėnas gyvena Kanadoje. Čia penkerius metus dirbo šokolado ir General Electric fabrikuose, o vėliau — lygiai dvidešimt metų — dirbo Ontario provincijos Parlamento Rūmuose "Time-keeper" pareigose, o dabar — pensininkas.

Kanadoje gyvendamas taip pat daug rašė ir bendradarbiavo spaudoje. Jis nuolatinis dienraščio "Draugo" bendradarbis. "Darbininke" daugiau kaip metus nuolat vedė "Dabarties pastabų" skyrių; taip pat rašė "Garsui", "Laiškai Lietuviams", "Varpeliui" ir kt. laikraščiams bei žurnalams. Be to, jis buvo vienas iš steigėjų ir redakcinio kolektyvo narys Kanadoje einančio savaitraščio "Tėviškės Žiburiai".

Šalia viso to jis yra gana nemažai rašęs Lietuvos laisvės tema ir angliškose laikraščiuose.

Konkursų laimėtojas

1963 m. "Lietuvių Dienos" Praniui Alšėnui paskyrė premiją už reportažą "Kai negyvas medis pabunda". 1955 m. jis laimėjo "Draugo" premiją už straipsnį "Atėitininkai dviejose tremtyse"; 1959 m. — Argentinos "Laikas" jam paskyrė premiją už rašinį "Emigranto uždaviniai savam kraštui ir savo tautai"; 1960 m. Australijos

Pranys Alšėnas žydinčios Kanados gamtos prieglobstyje 1950 m. vasarą.

— Pranys Alšėnas in the blossoming nature of Canada, summer, 1950.

"Tėviškės Aidai" premijavo Pr. Alšėno straipsnį "Viena iš didžiausių problemų — lietuviybės išlaikymas". 1978 m. jam paskyrė premiją (\$200) už aktyvų bendradarbiavimą angliškoj spaudoj Mecenatas — kun. dr. J. Prunskis).

Pr. Alšėno parašytos ir išleistos knygos

1946 m. Vokietijoje išėjo Pr. Alšėno novelių rinkinys "Talismanas" (išleido Brolių Šulaičių leidykla. Didžiojo Mažosios Lietuvos patriarcho Martyno Jankaus monografija išleido J. Bačiūnas (išspausdino

Vieno priėmimo metu Toronte. — Iš kairės: Lietuvos gen. konsulas dr. J. Zmuidzinis, sol. V. Verikaitis ir Pranas Alšėnas.

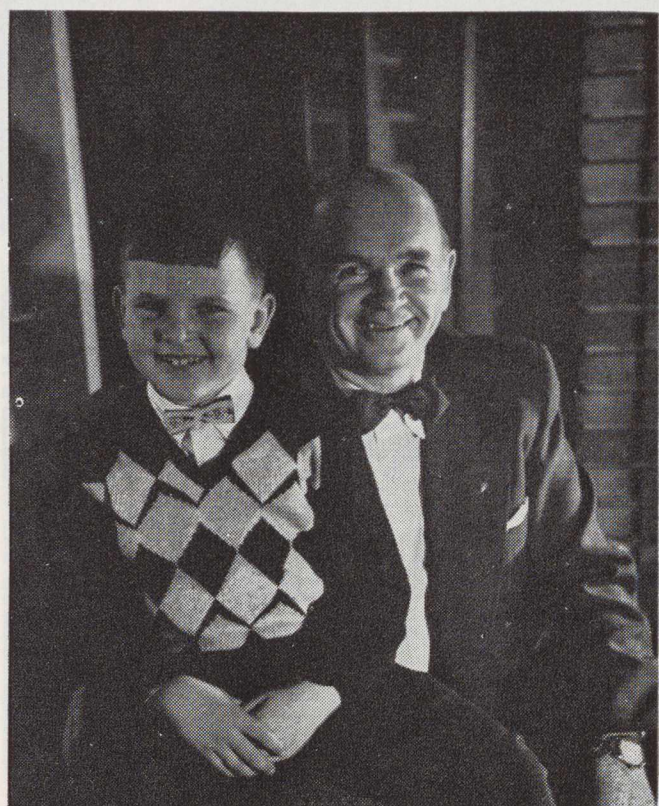
— During a reception in Toronto: from the left. Consul General Dr. J. Zmuidzinis, soloist V. Verikaitis, and Pr. Alšėnas.

Foto S. Dabkus

Linksmi nusiteikę Pranas Alšėnas (dešinėje) su agronomu V. Bračėnu viename "Tėviškės Žiburių" baliuje.

— In a good mood, Pranys Alšėnas (on the right) jokes with agronomist V. Bračėnas at a "Lights of Homeland" Press Ball.

Pranys Alšėnas su sūnum Paulium, kuris dabar yra advokatas.

— Pranys Alšėnas and his son Paulius, now an Attorney.

"Viltis"). Straipsnių rinkinį "Maži žodžiai apie didelius daiktus 1962 m. išleido "Rūta"; Hamiltone ir humoro rinkinį "Tūkstantis šypsnių" išleido N. Marijos Prad. Seserų leidykla, Putnam, Conn. Amerikoje.

Norėdamas pasitobulinti lituanistikoje, Pr. Alšėnas korespondenciniu būdu baigė Pedagoginį Lituanistikos Institutą ir gavo diplomą, suteikiantį lietuvių literatūros istorijos bakalauro laipsnį ir teisę dėstyti lietuvių literatūrą aukštesniojoje lituanistinėje mokykloje. (Dipl. išduotas 1967 m.).

Ir ką gi sukaktuvininkui reikėtų palinkėti, šias mintis užbaigiant? Nebent pakartoti minties, kurios buvo paskelbtos "Drauge" — prel. Mykolas Krupavičius, 25 metų A. spaudos darbo sukakties proga, rašė:

Mielas Broli,

Kaip iš spaudos tenka patirti, mini ketvirčio šimtmečio plunksnos darbo, kietos šlynos arimo ir purenimo (sukaktį). Prakitą liejai, ne visados žadamą ir laukiamą derlių kirtai, pikti varnai dažnai pasėtam grūdai net išdygt nedavė. Bet pats nenusimindamas ir nukreipęs žvilgsnį į ateities tolius žengei paskui savo kuinelį žagružę belaikydamas vis pirmyn ir pirmyn. Tavo darbo vaisius — pilni aruodai mielai Tėvynėlei, šlyna dar daugiau idžiūvo. Žagružei ir artojai dar daugiau darbo ir mažiau vilties. Ark ir tęsėk. Darbas sunkesnis, bet vertingesnis bei reikalingesnis.

Už atliktus darbus dėkoju aš Lietuvos vardu. Už atliksimus palieku padėkoti pačiai Laisvajai Lietuvėlei. Tik greičiau sulauk tos laimės. Tepadedu Dievas.

Jūsų M. Krupavičius"

B. A.

Naudotasi Lietuvių Enciklopedijos I ir 36 tomiais.

NERIMA NARUTĖ

SEKUNDĖ

Suradau aš trupinėlį laiko, —
Tai brangiausia dovana, —
Vaikišku džiaugsmu be saiko
Aš juokiausi vakarą aną.
Savo mintimis perbėgau jūras,
Žodžiai skriejo krykštė tekini...
Tų svajonių mano laivo burės
Nesutیلpo laiko trupiny —
O, norėjau sutalpinti viską,
Dėjau skausmą ir vienatvę čia, —
Ta sekundė ašara ištryško,
Išsiliejo upe tekančia

GEGUŽINIŲ VARPAI

Suėję gentys meldėsi
Viensėdžių klėtyse,
Atsimenu, ir aš tada:
Šventoji Dievo Motina, — kartojom
Gegužyje žiedų malda. —
Artojų karaliene mūsų,
Palaiminta žvaigždė, —
Apsaugoki sodybas
Nuo bado ir gaisrų.
Tiesos - ramybės žodi,
Viltie šviesi,
Takus, Marija, rodyk, —
Mums kelrodis esi.
Dabar, žinau, nebėr jau
Viensėdžių, nei į juos kelių...
Tik tos maldos gegužio
Užmiršti negaliu.

RIMAI

Jūs, mano seserys, sukurtos eilės,
Ir brolių želiai brangūs — rimai,
Skubėkite basi — tenai,
Kur tėviškės tušti arimai
Laukia brolio rankos.
Mano vaikystės pėdomis pareikite,
Anais minkštais takeliais,
Išmargintais aksomo ramunėlėm,
Laukų čiobreliais.
Pasveikinkit dangių sietyną brolių
Ir mielą šiaurės žvaigždę
Ir, nusilenkę rymančiam Dievuliui pakelėję,
Parbėkite vėliai čionai —
Pasidalinsime skausmu ir ašarom.

Iš spausdinamo eilėraščių rinkinio "Valandų upės", kurį netrukus išleids "Lietuvių Dienų" leidykla.

LAIKO DAINA

Stiprinkis, mano laiko daina,
Žodžių trupiniais,
Būki soti ir pavalgydinta,
Troškulį ramink lietaus sula.
Užtvink pavasario gyvybę.
Ir išsiliejusi nesustok tekėti.
Tavo gelmės veidrodyje matau aš
Tėviškės šlamančias liepas,
Palinkusią senutę svirtį,
Girdžiu liūdną skambesį varpų.

AGUONŲ SALA

Brendu rugių vaga.
Varpos pilnos duonos,
Auksas bangom siūbuoja.
Esu paskendusi aukso gelmėj.
Suklumpu, puolu ir glaudžiu
Žemės lopinėlį šitoj jūroj,
Salą su tūkstančiais žiedų,
Su milijonais aguonėlių...
Matau jų tamsias, kaitrias akis,
Jos šaukia man sveika atėjus!
Raudonas šilkas, vasaros ugnis,
Vidurdienis su vėju.

SPYGLYS

Aš pakeliu mažytį spyglį —
Jis kvepia mano tėviškės miškais,
Pavasario medum ir rudens gaisrais.
Jis mažas miško brolis,
Atsidūsėjimas prikautusių šilų.

Delnų lopšelyje aš jį keliu,
Slepiu tarp knygos lapų
Tą atminimą trapų,
Mažytį gūsi vėjo,
Kuris šiandieną ilgesį pasėjo.

ESU AŠ NUBAUSTA

Esu aš nubausta,
Ilgėtis skirta man.
Svajonių, meilės sapnų aš neturiu,
Negeidžiu jų.

Nepajėgi esu pakelti džiaugsmo taurės,
Gyvybe sklidinios.
Tik tolumoj stebiu aš minią,
Džiaugiuosi jos džiaugsmu,
Savos širdies dainas tada kuždu
Ir išsilieju nenurimstančiam troškimui.
Rašau aš laiko upės laišką,
Kad jos gelmėje raibuliuotų
Manos minties neišsakyti atminimai.

* * *

PIRMA RYTINIO PAKRAŠČIO TAUTINIŲ ŠOKIŲ ŠVENTĖ HARTFORD, CT.

Sekmadienį, gegužės 31 d., Hartforde įvyko Pirmoji Rytinio Pakraščio Tautinių Šokių Šventė. Šis projektas tapo realybe Daliaus Dzikienės, Harfordo Tautinių Šokių grupės "Berželio" vadovės iniciatyva, kai ji preėjusiais metais kreipėsi į Hartfordo LB valdybą prašydama sutikti globoti šventės organizavimo planus. Hartfordo LB valdyba, kurios pirmininku yra Steponas Zabulis, šiai minčiai pritarė ir pakvietė Alfonsą Dziką į Šventės Rengimo Komiteto pirmininko pareigas. Gruodžio mėnesyje buvo sudarytas 19 asmenų rengimo komitetas, ir ruošos darbas skubiai pradėtas.

Hartfordo, palyginus, mažai lietuvių kolonijai, tai buvo milžiniškas užsimojimas, bet komitetas su dideliu entuziazmu stropiai ėmėsi darbo. Susilaukėme vispusiškos paramos iš lietuviškos visuomenės, iš mūsų spaudos ir iš organizacinių vienetų. Darbo pradžia Lithuanian Folk Dance Festivals, Inc., kuriam vadovauja Bronius Juodelis, paskolino \$4,500; Lietuvių Fondas paskyrė \$1,000; o daug kitų lietuviškų organizacijų, prekybininkų ir pavienių asmenų pasiuntė sveikinimus ir reklamas, kurios buvo išspausdintos 128 puslapių programoje.

Po šešių mėnesių įtempto darbo, pagaliau priartėjo taip lauktas savaitgalis. Jau penktadienio vakare pradėjo rinktis šokėjai ir svečiai iš visos rytinės Amerikos ir net iš toliau į Ramada Inn viešbutį. Tautinių Šokių Šventės svečių tarpe buvo šie

Rytinio pakraščio Taut. šokių šventės metu surengtas Onos Ivašienės, Kotrynos Marijošienės ir Jadvygos Matulaitienės pagerbimas. Iš kairės: Ona Ivašienė, Gediminas Ivaška, Rūta Jurkevičiūtė-Mickūnienė, prof. V. Marijošius, Jadvyga Matulaitienė, Kristina Monaco.

— Honoring Ona Ivaška, Kotryna Marijošius, and Jadvyga Matulaitis during The Folk Dance Festival in Hartford, May 31, 1981. From the left: Ona Ivaška, G. Ivaška, R. Mickūnas, Prof. V. Marijošius, Jadvyga Matulaitis, and K. Monaco.

garbės svečiai: Lietuvos generalinis konsulas Anicetas Simutis, LB JAV Krašto valdybos pirm. Vytautas Kutkus, LB Tarybos prezidiumo pirm. Vytautas Izickas, Kultūros Tarybos pirmininkė Ingrida Bublinskė, Lietuvių Tautinių Šokių Festivalių Kor-

poracijos direktorių tarybos pirm. Bronius Juodelis, Lietuvių Tautinių Šokių Instituto pirm. Galina Gobiene, VI Tautinių Šokių programos vedėja Nijolė Pupienė, prof. Vytautas Marijošius ir kt.

Šeštadienį, gegužės 30 d., vyko generalinė repeticija, o vakare susipažinimo vakaras ir svečių priėmimas Hartfordo Lietuvių Klube - Tauro restorane.

Šventės dienos rytą į lietuviškas pamaldas šv. Trejybės bažnyčioje susirinko didelė dauguma atvykusių svečių; jie buvo nuoširdžiai pasveikinti klebono kun. Juczo Matučio. Šios saulėtos dienos popietėje visi rinkosi į Trinity kolegijos Ferris Athletic Centrą, kur antrą valandą nuskambėjo iškilmingas maršas, grojamas šventės 32 asmenų orkestro vadovaujamo šventės muzikos vadovo Jurgio Petkaitio.

Daugiau kaip 2000 žiūrovų perpildyta salė su ovacijom priėmė garbės svečius, kurie buvo įvesti į salę.

Įnešamos Amerikos ir Lietuvos vėliavos. Šiandien jos abi tvirtose lietuviško jaunimo rankose. Programos pranešėjos — Sigita Banevičiūtė ir Birutė Zabulienė — iškilmingai pristato parado eigą. Prožektoriai pagauna į aikštę įžengiančią šios šventės šokių programos vedėją Dalią Dzikienę, o žiūrovai audringais plojimais pasveikina 360 šokėjų ir jų vadus — tai 13 vienetų iš 10 Amerikos vietovių.

Šokėjų parada pradeda vaikų grupės. Pirmoji išygiuoja Worcester Šeštadieninės mokyklos šokėjų grupę "Žaibas", vadovaujamas Nijolės Pranckevičienės ir Irenos Markevičienės. Juos seka New Yorko Maironio šeštadieninės mokyklos šokėjai, vadovaujami Raimundo Balsio. Paskui juos — Washingtono Šešt. mokyklos grupė "Suktinis", vad. Daina Penkiūnaitė; toliau Elizabetho V. Kudirkos šešt. moky-

Rytinio pakraščio Tautinių šokių šventės rengimo komitetas. I-je eilėje sėdi iš k.: Lionė Simonaitienė, Regina Stankaitytė, Dalia Dzikienė ir Danguolė Banevičienė; II-je eil. stovi: Alfonsas Dzikas, Linas Banevičius, Jurgis Petkaitis, Vytenis Nenortas, Birutė Monaco, Zita Dresliuvienė, Lionginas Kapeckas, Eugenijus Orentas, Vytautas Raškevičius, Eugenijus Žiurys ir Steponas Zabulis. (Trūksta B. Zdanienės, J. Zdanio, G. Zdanienės, R. Liaukutės, K. Tijunėlio, R. Kapeckienės, G. Liaukaus).

— The Organizing Committee of the Northeast Folk Dance Festival.

Seated from left to right: L. Simonaitis, R. Stankaitis, D. Dzikas, D. Banevičius. Standing, from left to right: A. Dzikas, L. Banevičius, J. Petkaitis, V. Nenortas, B. Monaco, Z. Dreslius, L. Kapeckas, E. Orentas, V. Raškevičius, E. Žiurys, and S. Zabulis.

Foto M. Banevičius

ios šokėjai, vad. Audra Tursaitė; po jų — Bostono "Lietuvių Šokių Ansamblis" vaikų grupė, vad. Gediminas Ivaška; Philadelphia V. Krėvės šešt. mokyklos grupė "Aušrinėlė", vad. Aušra Bagdonavičiūtė; Birutės Nenortienės vedami Hartfordo "Berželio", patys jauniausieji, užbaigia vaikų grupių parada.

Aikštėje pasirodo studentų ir jaunių grupės: Baltimorės "Kalvelis", vad. Daina Buivytė ir Rytis Grybauskas; Bostono "Lietuvių Šokių Ansamblis", vad. Ona Ivaškieinė ir Gediminas Ivaška; Brocktono "Sūkurys", vad. Vytautas Bruzgys; New Jersey "Liepsna", vad. Rūta Mickūnienė. Juos seka New Yorko "Tryptinis", vad. Jadvyga Matulaitienė; Philadelphia "Aušrinė", vad. Eimutis Radžius; Rochesterio "Lazdynas", vad. Jadvyga Reginienė; ir paskutiniai, kaip šeiminkams ir pridera. Hartfordo "Berželis", vad. Dalia Dzikienė. Šiandien "Berželi" veda jos pavaduotoja Ramona Liaukutė.

Seka himnai ir invokacija (kun. Juozas Matutis). Šventės rengimo komiteto pirm. Alfonsas Dzikas pasveikina šokėjus, vadovus, svečius ir žiūrovus, ir šventę oficialiai atidaryta. Perskaitomas prezidento Ronald Reagan laišku prisiųstas sveikinimas. Sveikinimo žodžius taip pat taria Connecticut gubernatoriaus atstovas, Lietuvos gen. konsulas A. Simutis ir LB JAV krašto valdybos pirm. V. Kutkus.

Šokių programa pradedama "Suktiniu". Toliau seka "Sukčius". Po jo aikštėje su pirmuoju šokiu "Dyvai" pasirodo vaikų grupės. Šokis palydimas ilgais plojimais. Po "Šusto" ir "Blezingėlės" vėl grįžta vaikai, su dar niekad niekur nešoktu "Grybs, grybs". Aikštėje vėl jaunieji ir studentai su "Oželiu", "Rugučiais" ir "Malūnu".

Pertrauka. Po pertraukos žiūrovus laukia maloni staigmena. Už didžios savo gyvenimo dalies pašventimą tautinių šokių puoselėjimui viešai pagerbtos ir prasmingais Aldonos Saimininkienės šiaudelių meno paveikslais apdovanotos Ona Ivaškieinė, Kotryna Marijošienė ir Jadvyga Matulaitienė.

Su "Vestuvių polka" pradėta antroji šventės programos dalis. Vyresnieji šoka "Čigonėlį", o po to išeina vaikai su "Pasmočiutę augau". Po jų studentai ir jaunieji pašoka "Suktutę" ir "Džukų polką". Mergaitės puikiai atlieka "Sadutę". Vėl vaikai. Dabar jau bebando prilygti studentams, išeina su paskutiniu savo šokiu "Kalveliu". Seka "Žiogelis". Ir "Suk, sukrateli" šokių programa baigta.

Šokėjai lengviau atsikvepia, o dar lengviau pasijunta vadovai. Iš žiūrovų sukeltos plojimų audros jie gali spręsti apie šokių programos pasisekimą. Ilgokai trunka, kol LB Hartfordo apylinkės pirm. St. Zabolis gali tarti padėkos žodį. Hartfordo apyl. vardu Regina Stankaitytė šokių programos vadovei Daliai Dzikienei įteikia tos pačios menininkės (A. Saimininkienės) šiaudu paveikslą, vaizduojantį "Blezingėlės" šokį.

Žiūrovai sustoja. Orkestras pradeda "Lietuva brangi". Tikriausia, ši salė dar niekad nėra mačiusi tiek skausmo ir džiausmo ašaromis spindinčių akių.

Išnešamos vėliavos.

Tvirtai rankomis susikibę išžygiuoja va-

Rytinio pakraščio T. šokių šventės atidarymo metu į salę žengia Hartfordo grupė "Berželis"; priekyje Dalios Dzikienės pavadėja Ramona Liaukutė.

Foto M. Banevičius

During opening ceremonies of the N. E. Folk Dance Festival in Hartford, the Hartford Folk Dance group "Berželis" enters the Hall. In the front, Dalia Dzikas' assistant, Ramona Liaukus.

ISIGYKITE ALGIRDO GUSTAIČIO KNYGUTES

"200.000-000 AND LITHUANIA", anglų k., II-ji laida, kaina \$1.50

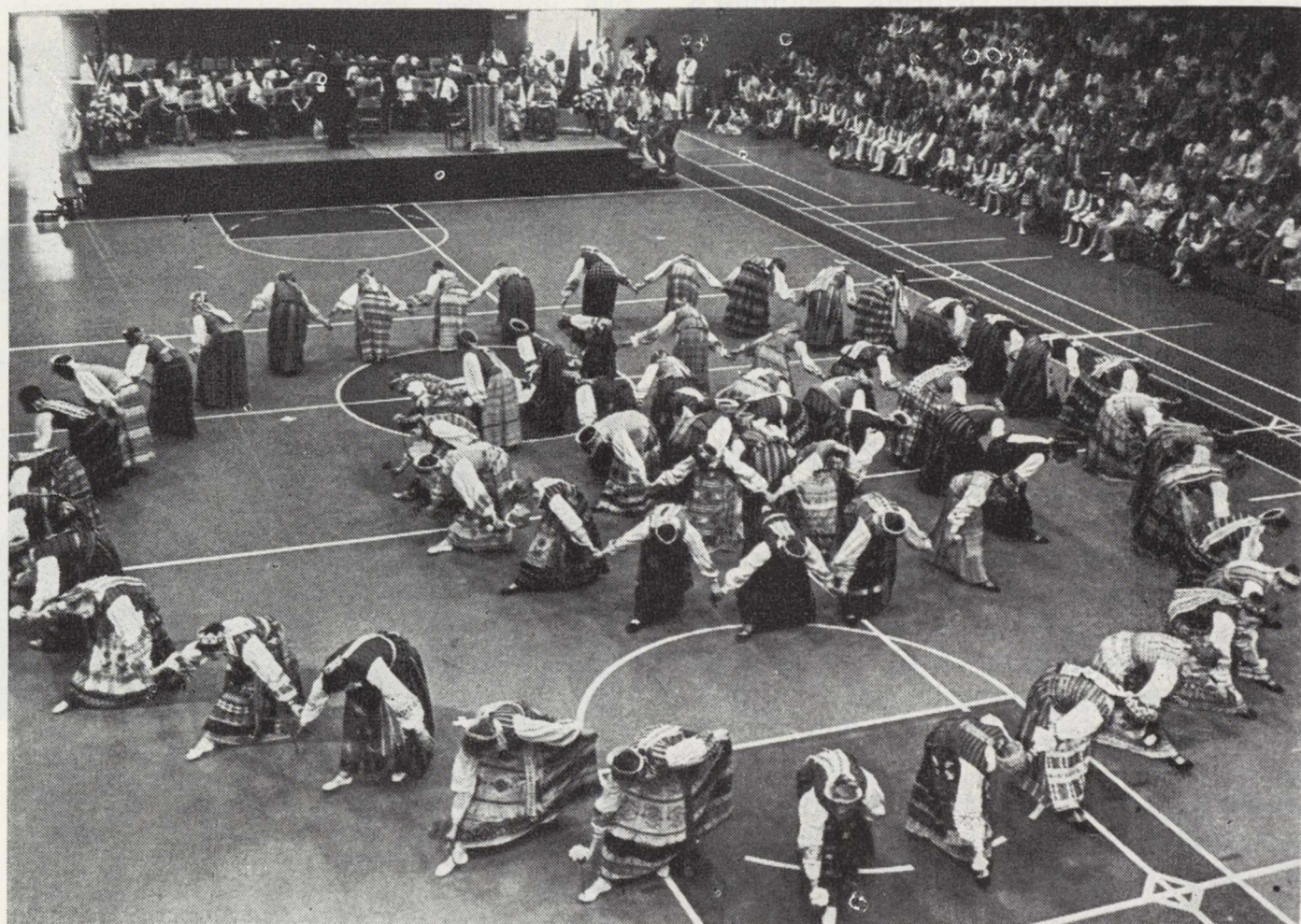
"LIETUVA — EUROPOS NUGALĖTOJA", tinka visiems, 80 iliustracijų. Kaina \$2.50

Alg. Gustaičio Užpuola bitės. Iliustravo Vytautas Stasiūnaitis. Kaina \$2.00

Lietuvių Dienų administracija

4364 Sunset Blvd., Los Angeles, CA 90029

Telefonas 1 (213) 664-2919

Sadutę šoka Rytinio pakraščio Tautinių šokių šventėje, Hartford, Ct., 1981.5.31.

Performing the "Sadutė" at The Northeastern Folk Dance Festival in Hartford

Koncerto, skirto birželio trėminių atminimui, Clevelande atlikėjas: poetas Bernardas Brazdžionis, skaitęs iš poemos "Vaidila Valiūnas", ir muz. A. Mikulskis, dirigavęs Čiurlionio ansambliniui, kuris atliko dainų ir giesmių programą.

—Poet Bern. Brazdžionis, conductor-composer A. Mikulskis and Čiurlionis Ensemble performed in Cleveland a Concert commemorating the June exiles of 1941.

Foto V. Bacevičius

KONCERTAS "GYVAJAI LIETUVAI"

Poetas Brazdžionis su poema "Vaidila Valiūnas" Clevelande

Birželio įvykių, vadinamų baisiaisiais, ar žiauriaisiais, minėjimai šiais metais lietuvių kolonijose buvo labai įvairūs, turiningi ir jau gerokai benutolsta nuo trafareto. Keliose vietose surengta 1940 metų birželio sukilimo minėjimai, kai kur net buvusios laikinosios vyriausybės, sukilimo paskelbtos, nariams dalyvaujant.

Kai kur, pvz., Los Angeles, šalia trijų Baltijos tautų oficialios programos birželio 14 d., surengtas istorinis vaidinimas "Živilė", papildęs laisvės kovų nuotaikas ir davęs scenos meninio pasigėrėjimo.

Ypatingai platus ir turiningas buvo birželio įvykių minėjimas Clevelande, virtęs birželio įvykių dienomis. Čia birželio 13 d., šeštadienį, valstybiniam parke Erie ežero pakrantėje surengta protesto vigilija, kurios metu pakeltas 30 pėdų aukščio kryžius ir tautinės vėliavos. Sekmadienį surengtos ekumeninės pamaldos Edgewater parke. Apie jas "Mūsų žingsniuose" (savaitiniame D. M. N. Pagalbos parapijos leidinyje) žurnalistas V. Rociūnas rašė:

"Įrengtame paaukštintame išsirikiavo Čiurlionio ansamblis ir latvių jungtinis choras. Atidaromasis žodis, Amerikos himnas, invokacija, Šv. Rašto skaitymai (lietuvių — kun. Goldikovskis), Čiurlionio ansamblio "Apsaugok Aukščiausias, kun. J. A. Bacevičiaus pamokslas, vėl Čiurlionio "Dieve geriausias" giesmė, latvių protestanto kunigo maldą ir baigiamosios visų tautybių kunigų ir Pabaltijo valstybių himnai užbaigė apie 50 min. trukusias pamaldas, prieš kurias dar kalbėjo kongresmanas Eckert..."

Dideliu svoriu prie birželio tragedijos minėjimo prisidėjo D. M. N. Pagalbos lietuvių parapija, vad. kun. G. Kijausko,

kurio iniciatyva suorganizuotas žodžio ir choro koncertas "Gyvajai Lietuvai", su motto "Dar neužgeso tėviškės dangus".

Žodinei daliai pakviestas poetas Bern. Brazdžionis iš Kalifornijos, o muzikinei Čiurlionio ansamblis, vadovaujamas muz. A. Mikulskio. Ansamblis giedojo ir pamaldose bažnyčioje. Ir puikiai atliktos giesmės, ir aukos atnešimas su lietuviškos žemės saule bei gėlėmis, ir turiningas pamokslas (kun. G. Kijausko), visa tai iki sielos

gelmių jaudino ir kėlė dvasią.

Poemoje "Vaidila Valiūnas" autorius vyriausio veikėjo vaidilos Valiūno asmenyje įkūnija nepalaužiamų laisvės kovotojų simbolį, veikiantį, kalbantį okupuotoje Lietuvoje, laisvajame pasaulyje ir su Gulago lietuviiais ištremtaisiais. Vienur jis kalba su patosu, ir kovos nuotaika, kitur su ironija ir komunistinių vadų pašaipa, dar kitur kelia dabarties lietuvių pareigas, viltis ir likimą, vėl kitur skelbia laisvės aušrą tiems, kurie "mirty gyvent nebijo".

Meninė koncerto programa buvo sudaryta originaliai ir su didėle renginių nuovoka bei patirtim. Jokių kalbų, jokių pertraukų, jokių plojimų. Skaitymus sekė dainos, dainas — skaitymai. Tai išmonė parapijos vadovo ir jo talkininkų, kurių visų neišskaičiuojant, paminėtina "Mūsų žingsnių" redaktorė Nijolė Kersnauskaitė, suredagavusi ir puikią koncerto programą (su skaitytais "Valiūno" tekstais), ir salės papuošimą suprojektavęs arch. E. Kersnauskas. "Valiūno" skaityme autoriui talkininkavo H. Bankaitis ir Mirga Bankaitytė, "Jie (S. Santvaro žodžiais "Mūsų žingsnių" leidinyje) įsijautė į poemos tekstus, skaitė aiškiai ir jautriai, o Mirga žavėjo ne tik moterišku grožiu bei grakštumu, bet ir puikia... tartimi". To paties poeto Stasio Santvaro, netikėto svečio iš Bostono žodžiais (M. žingsniai, nr. 25), "ši poema (Vaidila Valiūnas) — tai tik dalelė Bern. Brazdžionio kūrybinių polėkių. Šiandien turime gerą progą prisiminti, kad Bern. Brazdžionis yra vienas pačių skaidriausių, gyvybingiausių ir didžiausių poezijos talentų, kokių mes susilaukėme XX amžiuje... (Jis) ...turi skaidrų ir galingą balsą, turi savo atskirą ir įtaigų poezijos skaitymo stilių, kuriame taip pat žėri Poeto tikėjimas, valia ir jausmas."

Šis originalus koncertas — dar vienas įnašas į parapijos prasmingų renginių vainiką (j. k.)

Koncerto, surengto D. Motinos Neperstojamos Pagalbos parapijos (klebonas kun. G. Kijauskas) rengėjų, vadovų ir svečių bei spaudos atstovų susitikimas. — I eil. iš kairės sėdi: poetas St. Santvaras, kun. G. Kijauskas, SJ, O. Mikulskienė, N. Gaidžiūnienė, poetas Bern. Brazdžionis; II eilė: kun. J. Kidykas, A. Mikulskis, ra-

šytojas V. Kavaliūnas, Sagienė, poetas B. Gaidžiūnas, Sagys, N. Kersnauskaitė ir V. Rociūnas.

Foto V. Bacevičius

—The organizers and leaders of the Concert, held under the auspices of "Our Lady of Perpetual Help" (Curate Rev. G. Kijauskas, S.J.) gather with friends, guests and the press.

+ Kunigo belaukiant +

Ivadas

Antanina Šalčiuvienė-Gustaitytė buvo viena iš mūsų jaunutės valstybės rašytojų, viena iš ankstyvųjų kregždžių, ne taip dažnų tuo laiku ir daug anksčiau laisvę ir nepriklausomybę atgavusių tautų tarpe. Charakteringai mūsiškio žmogaus galvosena, ji įsiliejo ir į literatūrinį ir į visuomeninį darbą natūraliai, dėl to, kad sugebėjo ir norėjo, be revoliucinių šūkių, be moterų išlaisvinimo vėliavų, bet per gabumus ir darbą. Ji buvo viena tų šviesių ano laikotarpio jaunų moterų, kurias taip ryškiai vaizduoja J. Narūnė savo atsiminimuose. Pažindama ir kaimo ir miesto žmogų, ji tiek savo romanuose, tiek trumpose novelėse užgriebė abu pasaulius, neieškodama stiprių intriguojančių konfliktų, bet daugiau duodama mums vaizdžias kasdienybės iškarpas, pas anglosaksus vadinama "slice of life," iš viso mūsų tuolaikinio gyvenimo kaleidoskopo.

Kadangi rašė gražia suvalkiečių tarme, jos raštai ir šiandien yra mielai skaitomi ir lengvai suprantami. Sakinio konstrukcija natūrali, be įmantrybių, žmonių charakteriai lygūs, kaip Suvalkijos gamtovaizdis, jų kovos vyksta ir išsispindžia jų pačių viduje. Temos siekia atgal mūsų kovas 1863 metų sukilime ir nusidriekia per visą tą trumpą laisvės akimirką, kai jauni lietuviai bandė rikiotis tarp kitų vakarų Europos tautų. Gal daugusia mus domina pats lietuviškas žmogus—su gera doze romantikos, kantrus, nemaistingas, kažkaip su meile prigulęs prie savo gimtosios žemės. Pažinčiai su mūsų viena pirmųjų moterų rašytojų, kuri jautėsi namie ir kaimo troboje ir miesto salione, patiekiamo viena iš jos trumpų apysakų.

—R. K. Vidžiūnienė

—o—

Šešmargio Savicko sodyba, susidedanti iš grįčios, tvartuko ir klojimų, visa paskendusio sode, tūnojo prišlijusi prie didžiulių karališkų girių. Subraškėjo varteliai, ir iš jų išėjo, remenčiais pasirendamas, pats Andrius Savickas, šlubas kaimo kurpius, vidutinio ūgio, pailgo išblyškusio veido, gal ketvirtą dešimtį einas vyras.

Užkėlęs vartelius, jis apsidairė aplinkui, išsitiesė visu savo ūgiu ir giliai įtraukė į krūtinę gaivinantį girios orą, nes šiandien dar pirmusyk atsitiesė nuo kurpaliaus. Stipriau paspaudęs po pažaste batus, kitą ranką įkinkęs į remenčių, kad nekliudytų namie ruošos ir pats nebūtų kliudomas, pats nunešė kaimynui batus.

Lauke buvo gražus birželio rytas. Saulutė, pakilus nuo girios, nuotaikingai nušvietė apylinkes, kur verda gyvenimas.

Kitapus šio gyvo kaimiško kelio, prie pat kurio stovi Savicko sodyba, tyso dirbami laukai. Juose žiogai, svirpliai ir kitoki čirkšliai kelia monotonišką muziką. Miške ir laukuose įvairūs paukštėnai susirūpinę dienos reikalais. Dobilų lauke, kurs supa stambaus viensėdžio Celiešiaus sodybą, šienaują šienpiūviai išbaidė pulką kurapkų; mažiausias kurapkiukas, dar su lukštu ant uodegutės, kuria keliu paskui senuosius. Kiškis nustryksėjo ir dingo gretimam kviečių lauke, kurs kaip siena stovi nejudėdama ir gėri-

si savo neilgos jaunystės dienomis. Kai saulutė pakilo aukštai, oras lyg sustingo. Jokia medžio viršūnė nepriminė savo gyvumo. Visa gamta ruošiasi iškilmingai sutikti gražią suvalkiečių dieną. Sustingo oras, sustingo miškas, sustingo gumšančios aplinkui didesnės ir mažesnės pagirio sodybos. Tik vienam Savicko gyvenime jaučiasi subruzdymas. Ten baigia savo dienas milabobė Lucė. Ne jos liga sukėlė sambrūzdį namuose. Jos gyvenimas ir gyvybė niekam nereikalingi, net ir jai pačiai. Taip suprantama ir natūralu, kad ji jau baigia savo gyvenimo kelionę ir pereis į amžinybę. Triukšmą kelia kunigo su švenčiausiu ir su Paskutiniu Patepimu parvežimas.

Savickienė, apsitriūrusi viduje, šluoja kiemą, barsto jį smėliu, vaiko nuo grįčikės vištas ir vaikus.

Sukrypusioji, su dviem mažyčiais akiai užkaltais ir neatidaromais langeliais trobelė turėjo vos vieną kambarį. Didelis pečius, užsigramzdinęs ir išsikišęs į gryčios vidurį, skiria ją į dvi nelygias dalis: grįčių ir užpečkį, kur stovi plati šeimyninė lova, vyro staliukas su įrankiais, pašukiniu užtaisytos staklės ir visoki rakandai. Šiapus pečiaus, po langeliu, didelis ilgas stalas, aplink grįčių pasieniais suolai ir prieš stalą uslanas. Ant sienų kabo abrozai, storai musių nutepti ir nelabai įžiūrimi. Prie sienos vėl plati lova cvilikinėmis pagalvėmis ir tokia pat cvilikine marška. Ten guli milabobė. Šiandien grįčioj jaučiama didelės šventės nuotaika. Įėjęs jauči neseniai mazgotų stalo ir suolų kvapą, kiek aprintus langų stiklus, nuvalytą kabančios virš stalo lempos stiklą. Ant virvių, nutiestų nuo pečiaus ligi langų užpečkyje, nekabo, kaip paprastai, jokie vystyklai, mazgotės ar šiaip sušlapę drabužiai. Asla iššluota ir išbarstyta smėliu. Po pečeliu, kaip paprastai, nesigrūda prie vartelių pritroškiosios be oro vištos. Durys į priemenikę atdaros, ir vaikai, kaip žiemą, nebarami, kad nevarstytų durų ir neaušintų pirkios. Vyriausia Savickų duktė Angnieškutė, gal aštuoniolikos metų, žvava linksma mergaitė, savo kraitine staltiese užtiesė stalą. Ant jo pastatė medinį kryžių, dvi vaškines žvakes, dvi puodynaites gėlių—ir altorėlis švenčiausiam pastatytas, paruoštas. Vienas vaikų buvo nusiųstas pasaugoti kunigą atvykstant. Nuo daugelio skynėjų apsusi vyšnia gale sodo buvo geriausias žvalgybos punktas.

Pradėjo rinktis žmonės. Kunigo laukti—pramoga viena retesniųjų. Šeimininkė jau buvo apsirengusi ir pasiėmė ant rankų mažąjį. Ji buvo apsivilkusi šviesia palaidinuke, kuri kaip maišelis kabojo ant jos lieso beformio liemens. Iš po skarelės, kuri niekuomet bent prie žmonių, nenuėina nuo jos galvos, kyšo, kaip žiurkės uodegos, dvi juodais braizgais įpintos kasikės. Ant pečių, per ploną kartūninę šventadieninę palaidinukę išsišovė dvi mentės. Aplink rauktą platų sijoną priešais dengė kaišytinis žiurstas. Kai susirinko svečiai, ji dar labiau traukė ant akių skarelę, kad paslėptų savo nesveiką akį. Jau seniai ruošėsi Savickas vežti savo žmoną pas daktarą, bet vis su tais vaikais—nėra kaip juos palikti; vis toji neprieranga,—tai ir bėgo dienos. Buvo, tiesa, pas Kristupą, tolimoj apylinkėj žinomą "znakorių," bet ir tas nie-

ko nepadėjo; liepė atvykti dar kartą, bet Savickas norėjo važiuoti į Kauną, tik tas Kaunas taip toli! Kai keturiolikos vaikų motinai reikia vienai išauginti, išliūliuoti, išliginti tiek vaikų (šešetą jų reikėjo ir numarinti ir palaidoti), tai savim rūpintis nėra kada. Tik kai pradėjo vilkt ir antrą akį, Savickas nepaisė žmonos neprierangos; liepė susiruošti ir nuvežė ją į Karaliaučių, bet ir ten išgelbėti pavyko jau tik vieną. Kita taip ir liko apvilktą.

Kunigo laukti rinkosi artimiausi kaimynai. Pirmiausia atėjo dievobaimingos moterėlės ir, pagarbinius Dėvą, bučiavosi su šeimininke.

— Prašome sėsti, —kreipėsi šeimininkė, ranka nubraukdama suolą.

Viešnios bandė kalbinti ligonį. Visų ji buvo gerai pažįstama.

— Na, tai jau sirgti susimanei, Lucele, — prakalbino viena įėjusių. —Kas mums dabar milą verps? Reiks vežti net į miestą.

Milabobė atkiuto ir ėmė net kalbėti, dėtydama žodžius iš lėto ir tyliai:

—O linus ar negražiai suverpdavau. Dar aš, ale štai Savickienės mamutė a a . . . Toji dar baudžiavojo verpdavo . . . Nuneš, būdavo, i dvarą akmistrinei . . . toji, būdavo, nusiims žiedą . . . jei pernarino tolą . . .

Milabobė nebaigė sakinio, balsas išsibai-gė. Ji nesirgo, tik taip baigėsi. Išsekė ir geso.

— Ale, kad tas kunigėlis ilgai nevažiuoja, — susirūpino Savickienė, pro langą dairydama.

Pajutusios tai, lankytojos liūdnai nusi-teikė ir lingavo galvomis.

— Duos Dievulis, pasveiks Lucė ir verps vėl mums milą, — paramino viena.

— Neverpsiu jau, širdelės, neverpsiu. Lai-kas man jau ir pasilsėti . . .

— Taigi, tas žmogaus gyvenimas, — gal-vą kraipydama, ant rankos pasirėmusi, le-mentavojo vyriausioji. — Prabėga, kaip van-denėlis pro šoną, ir nepajutai jo. Ar seniai čia, rodos maži vaikučiai bėgiojom. Lucė štai kokio šauni merga buvo. Bematan, žiū-rėk, jau vaikai, jau anūkai tave stumia į šalį. Užleisk jiems vietą. Ir va tirpsti, tirpsti žmo-gus, kaip žvakė, blakt — ir nėra tavęs.

— Naik! — rezignuojamai pritarė šei-mininkė. — Ar čia ilgai žmogus ant tos aša-rų pakalnės . . .

— Blykėj mačiau tiek daug audeklų ba-la; tiek prisiaudėt!

—Nai vis krutam. Ar dobilus jau piaua-nat? — šnekučiavosi moterys.

Į grįčių įpuolė aukšta, liesa, ketvirtą kry-želį baigiant moteris, aplinkinių vadinama Ar-malauka. Ką reiškia tas žodis, nieks nežinojo, o ir nesidomėjo, tik kai jis prie jos buvo pri-gijęs, išrodė jis jai labai pritinkąs ir ją pui-kiai charakterizuojąs.

— Tegul bus pagarbintas Jėzus Kristus! — tarė ji greitakalbiškai ir puolėsi bučiuo-tis su moterimis.

—Na, tai ką, mirti rengiesi, širdelė, — prabilo ji pirmiausia į šios pramogos kalti-ninkę ir, nieko nepaisydama kalbėjo toliau.

— Na, ir pagyveno gražiai širdelės, Duok, Dieve, visiems tokio amželio sulaukti. Kas ir būtų, jei žmonės nemirtų! Kokios navynos pas jus, širdelės? — kreipėsi ji akimis į visas sveikąsias. — Kas girdėt sviete? Ar girdėjot, kad Simanų Jonas ženijasi?

— Ana! — nustebo visos. — Ką jis ima?

(Bus daugiau)

"LIETUVOS ATSIMINIMAMS" 40 METŲ

Julius Veblaitis

Lietuvos Atsiminimų programai, kuri girdima New Yorko, New Jersey ir Connecticuto valstybėse, šiais metais sueina 40 metų sukaktis. Taigi, jau keturi dešimtmečiai, kai eterio bangomis kiekvieną šeštadienio vakarą sklinda gražioji mūsų kalba ir lietuviškoji daina. Tai ilgas laiko tarpas žmogaus gyvenime. Šiam nepaprastai daug reikšmės turinčiam darbui nuo pat pradžios vadovauja judrusis dr. Jokūbas Stukas, gyvenęs Watchung, Ney Jersey.

Šiandien radija tarnauja kaip nepakeičiamas informacijos šaltinis, o mums lietuviams išeivijoje, kaip tautiškų reikalų puoselėtojas ir jų populiarintojas. Radijo transliacijos yra puiki priemonė daugelyje mūsų veiklos sričių. Pasakytume, kad jis, kaip ir spauda, yra mūsų veiklos gyvastingumo rodiklis. Jis turi svarbų ir sunkiai pralenkiamą savo garsų pasaulį, kuris klausytoją gali paveikti daugiau negu televizija, nes žmogaus ausis sugeba mintį pasisavinti giliau negu akis. Be to, radijas mūsų nepririša prie kėdės kaip televizija. Klausydamies mes galime ir skaityti ar

Irena Veblaitienė, šauniai pravedusi su-kaktuvinę koncerto programą.

— Master of Ceremonies at the Con-cert, I. Veblaitis. Photo S. Narkeliūnaitė

Prof. dr. J. Stukas, Lietuvos Atsiminimų radijo programos vedėjas, dėkoja artistams ir dalyviams.

— Prof. Jokubas Stukas, PH. D., thanks to artists and participants.

šiai kokį darbą atlikti.

Profesoriaus Jokūbo Stuko darbas ne-reiškia tik šeštadienio popietės praradimą. Beveik kas vakarą jo namuose vyksta dar-bas. Žiūrėk, ar kas atvyksta su reikalu, ar skamba telefonas, ar jis pats triūsia prie plokštelių ar garso juostų. Ir tai jis atlie-ka su meile ir nuširdumu.

Suprantama, kad atsiradus televizijai, radijo padėtis kiek pasunkėjo, nes reikia daug kruopščiau paruošti programas, su-rasti naujų ir aktualių temų. Ir tai pada-ryti yra kur kas sunkiau, negu mes manome. Šių laikų žmogus, pripratęs prie pas-kiniųjų technikos naujovių, darosi vis įman-resnis ir vės daugiau reikalaujas. Tad ir Jokūbas Stukas nuolat seka savo klausy-tojus, stebi jų pageidavimus ir stengiasi kiek galint visus geriau patenkinti.

Mūsų judrusis radijo direktorius pradė-jo lietuviškųjų transliacijų darbą 1941 m.

ir kiekvieną šeštadienio vakarą išgirstame sentimentų kupinus "Lietuva Brangi, Ma-no Tėvyne" žodžius bei dainos garsus. Tai garsai iš galingos WEVD stoties New Yor-ke. Tai stotis, kurios motto yra — "the station that speaks your language..." Čia lietuviškoji programa yra įsiterpusi tarp italų ir vokiečių kalbų tranliacijų.

Suprantama, kad tokį darbą ruošiant reikia ir talkininkų. O jų Jokūbas Stukas yra turėjęs gana nemažai. Kadaise jam tal-kininkavo Jonas Valaitis, o atvykus nauja-kurių bangai, tuoj įsijungė Lindene apsigy-venęs buvęs Kauno radiofono darbuotojas Alfonsas Petrutis, dabartinis Amerikos Balso lietuviškojo skyriaus viršininkas. Be jo, dar talkininkavo Vitalis Žukauskas su savo "Dėdės Anupro giminėmis", Kazys Vasiliauskas, o taip pat ilgus metus, gali-ma sakyti, beveik iki savo gyvenimo pabai-gos, Algirdas Kačanauskas. Šiuo metu nuo-

Sukaktuvinio Lietuvos Atsiminimų radijo koncerto dalyviai, svečiai.

Apačioje —

Loreta Stukienė, dešinėje, įteikia gėles "Vaivos" vokalinio vieneto nariams ir vadovui muzikui F. Stroliai (II iš kairės).

latinė dr. prof. J. Stuko talkininkė, o neretai ir pavaduotoja bei pranešėja yra Irena Veblaitienė. Jų nei blogas, nei šaltas, nei karštas oras niekad neatbaido. Ir, nežiūrint kas bebūtų, kiekvieną šeštadienio vakarą minutės tikslumu juos surasi nustatyta valandą radijofono studijoje, pasiruošusius paskleisti lietuvišką žodį savo tautiečiams.

Nėra abejonės, kad mūsų radijas yra pati greičiausia ir patogiausia priemonė ne tik kalbos gyvastingumui palaikyti, bet kartu ir labai efektinga priemonė kultūrai skleisti savųjų tarpe. Tai yra galinga priemonė, kuri mums atneša didžiųjų mūsų tautos sąmonės žadintojų mintis ir gyvinančią liaudies dainą. Čia pagal kalendoriaus eigą yra paminimos visos tautinės bei religinės šventės. Tai yra lyg lietuvių tautos širdies tvaksėjimas, toks artimas ir savas...

Pasitaiko ir taip, kad klausytojai kai kurio kalbėtojo mintims yra netolerantiški ir neatlaidūs. Skambina į stotį rašo laiškus. Bet tas gi demokratiškoj šaly yra labai sveikas bruožas. Čia Jokūbui tenka prisitaikinti prie įvairių skonių bei nuomonių, nes jo programa skirta visiems tautiečiams. Kaip kas bežiūrėtų, tačiau Lietuvos Atsiminimų programa yra giliai patriotinė.

Kartais kyla klausimas: kodėl Jokūbas Stukas yra įsikinkęs į šį tiek daug laiko pareikalaujantį darbą? Kas yra su radijo darbu susipažinęs, tas nedvejodamas patvirtins, kad iš to nei gero biznio neturėsi, nei aukso aruodo nesusikrausi... Taigi, kas jį ten taip magiškai traukia?

TOP — Guests at the Anniversary Radio Concert "Lithuanian Memories".

BOTTOM — Loreta Stukas (on the right) presents flowers to Director F. Strolia (second from the left) and members of the VAIVA Vocal Ensemble from Chicago.

Pirmiausia Lietuvos Atsiminimų valandos vedėjas - sąmoningai ir patriotiškai galvojantis lietuvis. Iš savo tėvelių jis yra gavęs didelę meilę savo gimtajai kalbai bei dainai. Jis jaučia atsakomybę savo visuo-

menei, o svarbiausia, nuolatos primena, kad šiandien Lietuva dar tbera rusų okupuotas kraštas. Užeikime pasižvelgyti į jo namuose esančią biblioteką! Čia surašime kone kiekvieną, Lietuvą ar Baltijos kraštus liečiančią, knygą ir lietuvių ir anglų kalbomis parašytą.

Per ištisus keturius dešimtmečius ši programa nuolatos stovėjo lietuviškų reikalų sargyboje. Jis nuolat kėlė ir kelia bei reaguoja į mūsų broliams ir seserims daromas skriaudas ir neteisības Lietuvoje. Jis, būdamas Seton Hall universiteto profesorius, niekuomet nepraleidžia progos priminti esamą Lietuvos padėtį savo studentams. Netgi prie jo sodybos pastatytame lietuviško stiliaus kryžiuje yra prikalta plaketė, kur angliškai kalbantis praeivis, pasiskaitęs sužino, kad Lietuva yra pavergta...

Išbuvęs 40 metų lietuviško žodžio ir kultūros skleidėjo tarnyboje, jis yra užsitarnavęs mūsų pagarbos ir konkrečios talikos. Nežiūrint į jo pozityvią galvosena, dr. J. Stukas vis dėlto ne kartą šių eilučių rašytojui yra pasiskundęs, kad po 40 metų jau pradėdas pavargti. Tai yra žmogiška ir suprantama. Jam reikalinga daugiau talikos ir įvertinimo.

Reikia tikėtis, kad mūsų visuomenė parodys savo pritaraimą ir pagarbą tam darbui ir jo vadovui, kuris per keturius dešimtmečius nepagailėjo nei darbo, nei laiko, nei pinigų, kad gyvas lietuviškas žodis gyvintų mūsų tautiečių širdis tiek tarp New Yorko dangoraičių, tiek žaliųjų New Jersey bei Connecticuto laukų gyvenančius lietuvius. Manau, jog ne vienam iš mūsų šiltas jausmas krūtinėje atgims, kada Jokūbas Stukas į mus prabils: *Sveikiname brangiuosius mūsų tautiečius jau du tūkstantį kartą! Dainomis, muzika ir lietuvišku žodžiu nukelsime jus į numylėtą, pavergtą tėvų žemelę, Lietuvą...*

Prof. dr. J. Stukas (viduryje) su garbės svečiais. Iš kairės: A. Petrutis, Amerikos Balso vyr. red., Lietuvos gen. konsulas A. Simutis, R. Petrutienė ir J. Simutienė.

Photo by S. Narkeliūnaitė

— Prof. J. Stukas, Ph. D. (middle) with the guests of honor: From the left: Alf. Petrutis, Editor-in-Chief of Voice of America; Lithuanian Consul General A. Simutis, R. Petrutis, and J. Simutis.

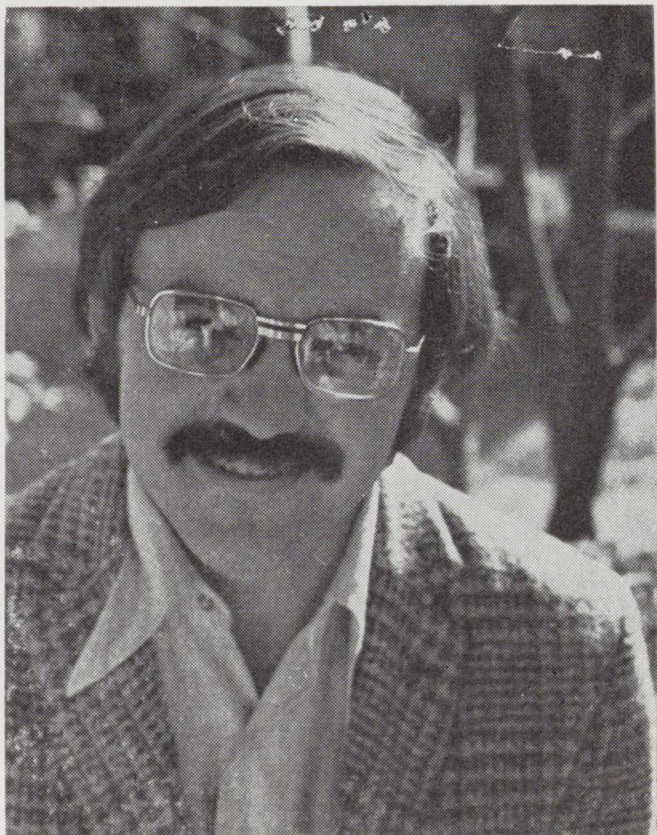
Vytautas Vebeliūnas, "Lito" ir "Kasos" organizatorius.

— V. Vebeliūnas, organizer of the LITAS and KASA financial institutions.

KASOS IR LITO STIPRĖJIMAS NEW YORKE

DAUGIAMILIJONINIS LITAS

Jau nuo 1963 m., tai yra per pastaruosius 18 metų, New Yorke, Richmond Hill (adresas: KASA - NCUA / 86-01 114th Street, Richmond Hill, N. Y. 11418; žiūr. LITO skelbimą) veikia vis stiprėjanti lietuvių vadovaujama LITO akcinė bendrovė. Jos pirmasis pradininkas yra buvęs jaunas, energingas tautietis, Vytautas Vebeliūnas.

Antanas Razgaitis, "Lito" išdininkas.
— A. Razgaitis, Treasurer of LITAS.

Žinia, jam gal būtų ir nepavykę išvairuoti LITĄ per plačius, audringus finansinius sūkurius, jeigu jam nebūtų padėję Kvirinas Aleksandravičius, Antanas Razgaitis ir kiti to meto pasišventę LITO pastato mūrininkai. Tų visų sutelktinių pastangų dėka šiandien LITO įvairiašakėje bendrovėje yra sutelkta daugiau kaip penkiolika milijonų (15,000,000.00) dolerių. Ir čia jau toliau vyksmas sukasi pagal patarlę, jog, girdi, "labai sunku pakinkyti į darbą pirmąjį milijoną, gi kiti milijonai jau limpa vienas prie kito, lyg tas bičių statomas korys".

"Scandinavian Valley", vienas iš "Lito" įdomiausių viešbučių.

Laima Lileikienė, "Kasos" kredito kooperatyvo išdininkė.

— Laima Lileika, "Kasa" treasurer.

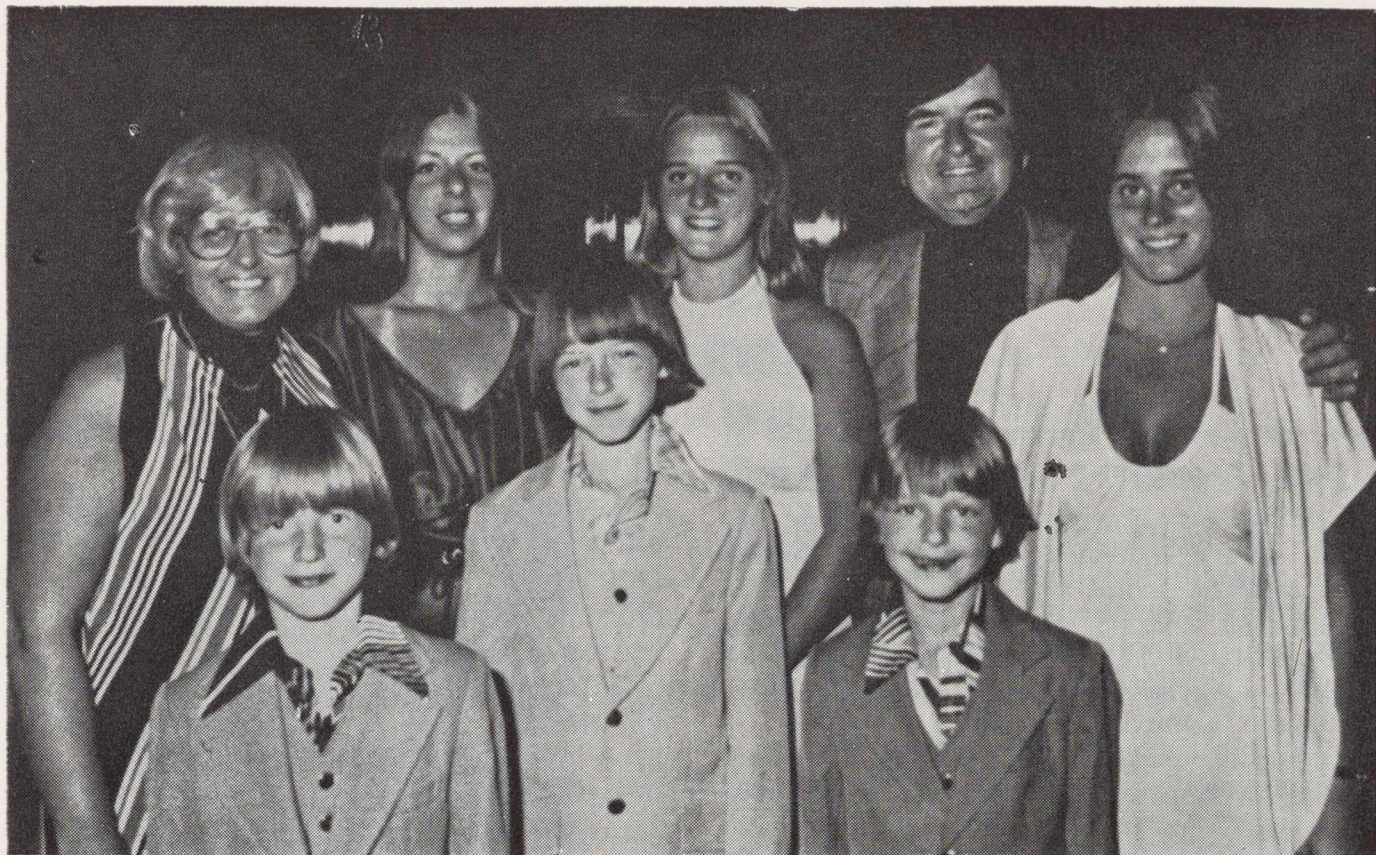
KASOS AUGIMAS

Š. m. gegužės 14-16 dienomis LITO akcinės bendrovės pirmininkas ir KASOS administratorius Vytautas Vebeliūnas lankėsi pas V. ir B. Aušrotus, Juno Beach, Fla. Pastarųjų patariamasis KASOS dir. V. Vebeliūnas sutiko paskirti dalį savo brangaus laiko, kad supažindintų plačios apylinkės tautiečius su prieš metus laiko įsteigtos KASOS — Lithuanian Federal Credit Union pirmųjų metų atsiektais laimėjimais.

Šio pranešimo sutrumpinimas: šiuo metu KASOJE yra įstoje (taip buvo š. m. gegužės pradžioje) apie 300 tikrųjų narių; jie į KASĄ yra įnešę apie \$1,500,000.00. "Žinoma, tai džiuginanti pradžia. Tačiau ji, toli gražu, dar neparodo Amerikoje įsikūrusių mūsų tautiečių net dalinio finansinio pajėgumo", pabrėžė KASOS administratorius.

Jo nuomone, į lietuviškąją KASĄ privalėtų skubėti visi tautiečiai, kurie gali "su-krapštyti" bent \$500. Kiekvienas asmuo, investavęs KASOJE minėtą sumą 6 mėne-

— Scandinavian Valley, one of LITAS most interesting Hotels.

Vytauto Vebeliūno šeima. Pirmoje eilėje iš kairės: Tauras, Aras, Rytas; antroje eilėje. Vanda Vebeliūnienė, dukros Daiva, Rima, Vytautas V. ir Gina.

— The Vytautas Vebeliūnas family. In the front row, from the left: Tauras, Aras, Rytas; in the second row, from the left: Vanda Vebeliūnienė, Daiva, Rima, Vytautas V. and Gina.

šių terminu, gali gauti ligi 12.75% palūkanų. Šiuo metu nė joks komercinis bankas už tokias kuklias terminuotas sumas nemoka tokių aukštų nuošimčių," tvirtino KASOS vadovas.

Suprantama, kad tie tautiečiai, kurie gali "surasti skryniose" tą magišką \$10,000 sumą, tai gaus patį aukščiausią, ligi 16%, nuošimtį, kai tą dieną, kada ši suma bus KASOJE gauta, bus leista federalinės vyriausybės mokėti taupytojams. Ir \$500 ir \$10,000 — į KASĄ atsiuntusieji pinigus gaus 6 mėnesius galiojančius pažymėjimus (certificate).

"Šia proga, — kalbėjo toliau V. Vebeliūnas, — noriu pabrėžti, kad kiekvieno KASOS taupytojo pinigai yra JAV vyriausybės apdrausti ligi \$100,000. Tuo būdu kiekvienam iš mūsų, taupančiam savo sunkiai uždirbtus centus KASOJE, ne

tik atkrenta pavojus, kad panigai gali žūti, bet priedo dar yra mokami patys aukščiausieji federalinės vyriausybės nustatyti nuošimčiai."

Netenka aiškinti, kad kiekvienas mūsų tautietis, kur jis begyventų šioje planetoje, turi teisę taupyti savo pinigus tik lietuvių vadovaujamoje KASOJE. Jos dabartiniai direktoriai yra: Vytautas Alksnėnas, Aloyzas Balsys, Laima Lileikienė, Romas Kezys, dr. I. Skeivys, Alg. Šilbajoris ir Vytautas Vebeliūnas. Primintina, kad Vebeliūnas yra faktinis administratorius, prižiūris kasdienes KASOS operacijas.

Mano šūkis visada buvo toks: Tik vienybėje galybė! Jeigu jos negalima suburti mūsų politiniuose baruose, tai glauskimės į vieną šeimą KASOJE.

Br. Aušrotas

"Kasos" bei "Lito" raštinė, Richmond Hill, N. Y.

— The offices of LITAS and KASA in Richmond Hill, N. Y.

"I LITUANI" MŪSŲ OPEROS JUBILIEJUJE

Ketvirtį šimtmečio gyvavusi Lietuvių opera Chicagoje, savo sidabrinį jubiliejų birželio 13, 14 ir 20 dienomis atšventė pastatydama italų kompozitoriaus Amilcare Ponchielli operą "I Lituani". Šis kompozitorius daugiau pažįstamas iš jo sukurtos populiarios operos "La Gioconda". Gyveno jis Italijoje 1834-86 metais, buvo Milano konservatorijos profesorius. Italija tuo laiku gyveno apsijungimo, pilnai laisvos valstybės sukūrimo laikotarpį, ir mūsų kompozitoriui buvo įdomi tema — laisvės kova. Savo operai jis pasirinko A. Mickevičiaus "Konradą Valenrodą", pagal tą kūrinį A. Ghislanzoni jam sukūrė libretą, kurį kompozitorius ir panaudojo savo operai, pavadintai "I Lituani" (Lietuviai). Ji buvo išleista Italijoje 1874 m., tais pat metais ji buvo pastatyta Milane ir publikos šiltai sutikta.

Į lietuvių kalbą ją sklandžiai išvertė poetas Stasys Santvaras, ištaisydamas kai kurias istorines paklaidas (pvz., operos originale buvo neleistinai kaltinamas Vytautas Didysis).

Chicago lietuvių opera savo jubiliejiniais metais ir pasirodė pirmą kartą Naujajame Pasaulyje pastatyti šią operą. Darbas atliktas su dideliu pasišventimu. Įspūdingos dekoracijos buvo parsisiusdintos iš Italijos, kostiumai skolinti iš New Yorko. Dalį kostiumų suprojektavo dail. V. Vijeikis, ir jie buvo pasiūti Chicagoje. Taip pat vienas lietuvis inžinierius, p. Kupcikevičius, pagamino aliuminijaus kardus, kurių čia gana daug reikėjo vaizduojant lietuvių kovas su kryžiuočiais.

Orkestras buvo sudarytas iš profesionalių orkestrantų, daugiausia panaudojant Lyric operos, vienintelės Chicagoje, orkestro narius. Chicago lietuvių džiaugiasi išsilinginę talentingą jauną dirigentą Alvydą Vasatį, kuriam ruošiant choras talkino muz. Alfonsas Gečas ir muz. Emilija Sakadolskienė, o dirigento padėjėju buvo hebaigias muzikos studijas Arūnas Kaminskas.

Operos mintis — lietuvių, nugalėti kryžiuočių, beranda vieną būdą juos sužlugdyti: lietuvių vadovaujamam asmeniui perėjus pas kryžiuočius, įgijus jų pasitikėjimą, pasiekti vadovaujančią viršūnę ir tada juos sužlugdyti. Tai atlieka Konradas Valenrodas. Bet pagaliau jis išaiškinamas. Nenorėdamas mirti nuo kryžiuočių rankos, jis išgeria nuodų taure. Artėjant lėtai mirčiai, įsiveržia po pergales lietuvių, drauge ateina ir jo žmona Aldona, bet Valenrodas miršta, visiems giedant "Kas gelbėjo tėvynę, tą lydi amžių garbė".

Chicago "I Lituani" pastatymas labai pasisekė. Gal tai buvo geriausia iš visų Lietuvių operos pastatytų 24 operų. Dekoracijos buvo fantastiškai geros. Kostiumai įspūdingi. Pasisekė sutelkti stiprių solistų kolektyvą: Vaidila — Jonas Vaznelis. Aldona — Dana Stankaitytė, kunigaikštis Erdvilis — Algirdas Brazis, kryžiuočių teisėjų pirmūnas — Bernardas Prapuolenis, dainius — Margarita Momkienė. Visi jie buvo savo vietoje, gerai pasiruošę, išlavintų skambių balsų, — buvo vienas malon-

"I LITUANI" MŪSŲ OPEROS JUBILIEJUJE

numas klausytis. Ne vienas žiūrovų iš susijaudinimo braukė ašarą, džiaugdamasis, kad mes galime tokią operą taip gerai pastatyti. Didžiausias Chicagos dienraštis "Tribune" garsino, kad tik vieni lietuviai iš etninių grupių JAV-bėse įstengia savo pastovią operą išlaikyti.

Klausytojų suvažiavo iš visos plačios Amerikos — nuo Pacifiko iki Atlanto, buvo ir iš Kanados, ir iš Pietų Amerikos.

Valenrodo rolei operos vadovai pasitelkė lenką Stefan Wiciką, kuris jau daugelį metų su lietuvių opera bendradarbiauja ir savo partiją atliko pasigėrėtinai. Antram vakarui jo vietoje dainavo amerikietis Rex Eikum, su universitetiniu muzikiniu išsilavinimu dainininkas, pats dėstęs Bowling Green universitete. Jis įstengė lietuviškai išmokyti visą svarbiąją Valenrodo partiją.

Kadangi ši opera Amerikoje buvo statoma pirmą kartą, tai reikėjo pramatyti, kad, jei kuris solistas susirgtų, tai nebus galima gauti pakaitalo iš niekur. Todėl iš anksto buvo paruoštas ir kitas operos solistų kolektyvas: Vytautas Paulionis, Nerija Linkevičiūtė, Algis Grigas, minėtas Rex Eikum; tai irgi pajėgūs solistai, ir jie publika džiugino antrame spektaklyje.

O jau lietuvių operos choras šiuo kartu pasirodė pasiekęs gražių aukštumų. Apkritai, kaip solistai, taip ir choras savo aukštos klasės dainavimu darė tikros profesionalų operos įspūdį, tuo labiau, kad opera dar buvo praturtinta ir baletu, kurio choreografiją sukūrė Violeta Karosaitė.

Dėl tokio puikaus pastatymo Chicagos lietuviai yra giliai dėkingi vadovui A. Vasaičiui, Operos chorui, solistams ir daug pasiaukojimo parodžiusiai operos valdybai: pirm. Vytautui Radžiui, vicepirminkams Vaclovui Momkui, Rūtai Gražinienei, Jurgiui Vidžiūnui, sekretorei Valerijai Žadeikienei, izdininkui Algirdui Purtiui, valdybos narei Evelynai Oželienei.

Buvo stipri ir operos režisūra. Tai atliko Paul Williams, įgijęs patyrimo dirbdamas su 12 operų bendrovių. Šiame pastatyme į sceną buvo išvesta 172 žmonės, chorą sudarė 70 asmenų, orkestre grojo 48, baletė šoko 20.

Nežiūrint, salė buvo pilna, Lietuvių opera negalės subalansuoti išlaidų. Turėjo užtraukti paskolą. Gerai, kad buvo gauta iš Illinois tarybos \$5000, net \$2,500 paaukojo Gražina Bičiūnaitė, didelė operos entuziastė, po tūkstantinę kloti J. Mackiewicz, Zota ir Gediminas Mickevičiai, Illinois liet. gydytojų ir dantų gydytojų draugija. Buvo ir kitų aukotojų — po šimtą ir mažiau.

Daug sumanumo tvarkydamas sceną parodė Kazys Oželis, prityręs šios srities darbuotojas.

Per visus 25 metus metus dar yra dainavę šie trys solistai: P. Čelkis, V. Stropus, V. Vaitkevičius; dabar opera yra papildžiusi naujomis jaunomis jėgomis.

Lietuvių opera jau yra davusi 78 spektaklius, per kuriuos yra perėję 105,600 žmonių. Tai labai didelis veiksnys, padedąs lietuviams ugdyti solistų, choristų, baletu, vaidybos, dekoracijų meno talentus ir daug duodąs meno besilginčiai Chicagos lietuviškajai publikai.

Juozas Prunskis

MŪSŲ SENOLIŲ ŽODŽIAI IŠ ANAPUS

Tai yra nauja knyga — mūsų lietuvių tikrų žmonių buvimas Anapus. Vienas mokslininkas lietuvis išrado būdą, kaip pasiekti mūsų senolių atomus — mažus grūdėlius, su kuriais ilgai kalbėjosi apie mūsų tautos tikrą būtį.

Lietuviai, įsigykite šią knygą, tai žinosit, kas ir kur mes esame Amžiname Gyvenime.

Knygos kaina 5 dol., kas negali nupirkti, atsiųsiu nemokamai — M. Aukštuolis, 4 Elizabeth Ave., Springdale, CT 06907.

Pabaltiečiai atžymėjo senatorius ir kongresmanus

Pabaltiečių Tautinis komitetas birželio 11 d., Rayburn kongreso salėje, Washingtone, atžymėjo senato ir kongreso narius, kurie gynė ir gina Pabaltijo tautų reikalus.

Šie senatoriai buvo atžymėti ir jiems buvo įteikta "Baltic Freedom Award": John Heinz, Robert Dole ir Daniel Patrick Moynihan.

Atžymėjimus gavo šie JAV kongreso nariai: Frank Annunzio, James Blanchard, Don Bonker, Charles Dougherty, Robert Dornan, Dante Fascell, Millicent Fenwick ir Don Ritter.

Į parengimą negalėjusiems atvykti sen. Charles Percy, kongrsm. Edward Derwinski ir Clement Zablocki atžymėjimai bus įteikti kita proga.

Atžymėjimus įteikė Pabaltiečių Komiteto valdybos nariai: Mardo Kari, Jonas Genys, Gunars Meierovics, Juhan Simonson, Janis Riekstins ir Alto vicepirm. Joseph Jerome.

Lietuvos Atstovybėje Washingtone birželio 7 d. pas ponus Bačkįs dalis delegatų ir svečių, kurie dalyvavo Respublikonų Tautinių grupių Tarybos suvažiavime š. m. birželio 5-7 dienomis Washington, DC.

I-je eil.: A. Milūnas iš Illinois, p. O. Bačkienė ir dr. S. Bačkis, Lietuvos atstovas, p. Jurkus iš Illinois.

II eil.: Jurkūnienė iš Illinois, B. Skirienė iš Kalifornijos, B. Strazdienė iš Floridos, L. Grumulaitienė iš Texas, L. Mažeikienė iš Kalifornijos, J. Šulaitis iš Illinois, Stasė ir Stepas Malėnai iš Washington, DC ir J. G. Talandienė iš Illinois.

III-je eilėje: Algis Jurkūnas iš Illinois, J. Talandis iš Illinois, Z. Strazdas iš Floridos, Grumulaitis iš Texas, dr. K. Bobelis iš Floridos, A. Jankūnas iš Illinois, C. Oksas iš Illinois, Algis Bobelis, D. Bobelienė su dukra Rūta iš Floridos.

— Delegates to the Republican Heritage Groups Council Convention in Washington, D.C., June 5-7, 1981, visit Mr. & Mrs. Bačkis at the Lithuanian Legation.

In the first row: A. Milūnas (Illinois), Mrs. O. Bačkis, Dr. S. Bačkis (Charge d'Affaires), and P. Jurkus (Illinois).

In the second row: Mrs. P. Jurkus (Ill.), B. Skirius (California), B. Strazdas (Florida), M. Grumulaitis (Texas), L. Mažeika (California), Mr. & Mrs. Stepas Malėnas Washington, D.C. J. Šulaitis (Illinois), and G. Talandis from Illinois.

In the third row: A. Jurkūnas (Ill.), J. Talandis (Ill.) Z. Strazdas (Fla), P. Grumulaitis (blocked from view, Texas), Dr. K. Bobelis (Florida), A. Jurkūnas (Ill.), C. Oksas (Illinois), A. Bobelis (Florida), D. Bobelis and daughter Rūta (Florida).

ENGLISH SECTION

— DORNAN INTRODUCES — BALTIC STATES RESOLUTION

Congressman Robert Dornan

WASHINGTON—Citing the illegal forty year Soviet occupation of Lithuania, Latvia, and Estonia, Congressman Robert K. Dornan (R-Santa Monica Bay beach cities) introduced legislation urging the President and Secretary of State to bring the Baltic States question before the United Nations.

The resolution asks the Administration to have the United Nations vote to request the withdrawal of all Soviet troops from the three republics and the return of all surviving Baltic exiles from Siberia. It also states that the United States Information Agency should do its utmost to bring the Soviet occupation of Lithuania, Latvia, and Estonia to the attention of all nations by means of special radio programs and publications.

Mr. DORNAN—Mr. Speaker, I appreciate the gentlemen's yielding.

It is an honor to join my two colleagues and others, particularly these two of Irish-American descent, who understand something about a long struggle for freedom.

I would like to add a few historical facts to the ones the gentleman has already given on this 40th anniversary of yet another day of genocide.

On that day in 1920, when Lenin's Soviet Russia—he still had 4 years to live—concluded the peace treaties with the Baltic States, he renounced, through his emissaries, in perpetuity

all sovereign rights to these three states, in spite of the fact—and probably because of the fact—that the "Latvian Rifles," as they called them, had been his own personal guard when he went back into the revolutionary city of Petrograd, soon to become Leningrad.

In 1939, after 19 glorious years of breathing free, the people of the Baltic nations were confronted with Germany and Russia signing what became the Molotov, Ribbentrop Treaty. Just to say the names of these two people indicates what a strange—yet not so strange—relationship that was of two totalitarian powers coming together and arbitrarily dividing into spheres of influence free people in that part of the world. Russia got Estonia and Latvia, and Germany got Lithuania, which was then principally a Catholic nation, developed with an atheistic Hitler gang, just as the others on the side were also developed with atheism and totalitarianism.

In 1940 the red army, breaking a treaty that was written in deceit anyway, occupied all three states, including that area within Germany's sphere of influence, which helped to send all the continent of Europe and England in a disastrous war which took almost 50 million lives.

Russian domination has never left that area since. The mass arrest, deportation, and extermination of Estonians, Latvians, and Lithuanians, was carefully planned and carried out by the Soviets, similar to the Katyn Forest massacre in Poland.

In November 1940, the Soviets issued an order mandating an accounting of all people who were members of Anti-Soviet political parties and groups, nationalistic parties and groups, former policemen, former army officers, employees of foreign firms, persons having contact with people or institutions abroad, former workers for the Red Cross, if you will, former noblemen, merchants, bankers, and even anyone who employed domestic help or hired help in a small store or a cottage industry shop.

Then the next year, 1941, an order of the People's Commissar for State Security of the Lithuanian SSR, a Red Gestapo, if you will, was issued to purge that Baltic State of "hostile and criminal and socially dangerous elements."

In June of 1941, an important month, as it turns out by the end of that month, mass deportations to Siberia and the Arctic began. Between June 14 and June 21, 1941, 34,260 Lithuanians alone were deported. And it was a cruel fate that those deportations were finished on that date, June 22. Operation Barbarossa started and the Russians were paid in kind for their deceit by a sneak attack across the borders of Poland by German Panzer divisions into Russia.

They were slow in starting because they had to divert to Greece to rescue Mussolini, and even though they reached Moscow's outskirts on the day of our Pearl Harbor, their advance might have been even swifter if it had not been for the delay in their Greek campaign.

In 1948-49, one-tenth of Lithuania's population was driven to Siberia for resisting forcible collectivism of land. Obviously, many of those who were deported died, and those who became sick or handicapped along the way were not aided; they were only left to die and torture was not uncommon. All the things place some 11 months later, and the Bataan that this Nation was confronted with took place some 11 months later, and the Bataan Death March took place after that.

In closing, Mr. Speaker, I would like to ask my colleagues to keep in mind that we still recognize to this day, 40 years after the Soviet Baltic occupation, governments in exile for these three tragic nations. If anyone in this Chamber or the other body or any citizen has any need to contact one of these legations or read this RECORD and this comes to their attention, I submit for the RECORD their addresses, as follows:

The Latvian Legation, 4325 17th, NW, Washington, D.C. 20011; The Estonian Consul General, 9 Rockefeller Plaza, New York, NY. 10020; and The Lithuanian Legation, 2622 15th Street, NW Washington, D.C. 20009.

Mr. Speaker, I just want to conclude by saying that on a visit to Riga in Latvia last year to meet the dissidents there, some Christians, some Jews, I was invited by the In-tourist guides to go to the cathedral for a songfest one evening. I went there, and it had been a Catholic Church; it was still a consecrated Catholic Church, if you believe in the theology of Christendom as I do.

They had all the chairs reversed, and instead of facing the altar, we were facing a beautiful organ, and all the Stations of the Cross were up, the vestments were there, and the beautiful art going back 700 years was there.

As the Lithuanian choir began to sing many hymns in their own language, then there came a moment when they sang "All Through the Night" in English. Then that was followed by "Silent Night," and even though this was summertime, I felt like it was Christmas and I could feel the snow.

I deliberately turned my chair around and faced the altar, and I thought to myself, "hope springs eternal." They will never, even after a thousand years of occupation, take the faith out of these great people of Estonia, Latvia, and Lithuania.

Mr. Speaker, I was convinced that evening in Riga, that the youngest Member of this House and the oldest Member of this House will live yet to see these great Baltic nations free again.

Mr. Speaker, I thank the gentleman from Pennsylvania (Mr. Dougherty) again for the honor of allowing me to join in his special order.

Presentation of BALTIC FREEDOM AWARDS

The Joint Baltic American National Committee's (JBANC) hosted reception in the US Congress in Washington, D.C. on June 11 was marked by a capacity crowd of almost 200 people, including over 150 Balts from the local Washington area, and from east coast and mid-west cities. Current JBANC Chairman, Maido Kari, led off the event with remarks citing the 20 years of activity of the JBANC and its accomplishments as the center of a strong, cooperative effort between the three Baltic Nationalities. Kari also spoke about the mass deportations in the Baltic States 40 years ago. This topic was also the subject of a special order in the Congress earlier in the day, when over 30 Representatives and Senators presented remarks about the Soviet atrocities in the Baltic States in June of 1941.

The central event of the reception was the presentation of the "Baltic Freedom Award" to a select group of Members of Congress who have been strong supporters of Baltic States and related issues over the past years. Recipients of the award were Senators John Heinz, Robert Dole and Daniel Patrick Moynihan, with the last two being represented by personal aides. The honored Members of the House were Frank Annunzio, James Blanchard, Don Bonker, Charles Dougherty, Robert Dornan, Dante Fascell, Millicent Fenwick, and Don Ritter. In their acceptance remarks, the honorees reiterated their strong support for self-determination of the Baltic peoples and for human and national rights. A number of the honorees cited examples of repression against individual Baltic activists. Other commitments prevented Sen. Charles Percy and Reps. Edward Derwinski and Clement Zablocki from personally attending the reception, but the awards will be presented to them in their offices on a date in the near future. The presentors of the awards were Juhan Simonson, President of the Estonian American National Council, Janis Riekstins, President of the American Latvian Association, Joseph Jerome, Vice-President of the Lithuania American Council, and JBANC officers Gunars Meierovics, John Genys and Maido Kari. The reception was co-sponsored by Representative William Carney and James Howard.

Joint Baltic American National Committee's congressional reception June 11, 1981.

PHOTOS

TOP ROW

Left photo:

JBANC Chairman Maido Kari in conversation with award recipients Rep. Frank Annunzio of Illinois (left) and Rep. Charles Dougherty of Pennsylvania (right).

Center photo:

Rep. Annunzio (left) receiving congratulations from Estonian American National Council President Juhan Simonson (right).

Right photo:

Rep. Dougherty (right) accepting award from American Latvian Association Representative Gunars Meierovics (left).

SECOND TOP ROW

Left photo:

Rep. Dante Fascell of Florida (right) accepting award from M. Kari (left).

Center photo:

Rep. Millicent Fenwick of New Jersey (left) accepting award from J. Simonson (right).

Right photo:

Lithuanian American Council Vice-President Dr. Joseph Jerome (right) presenting award to representative (left) of Sen. Patrick Moynihan of New York.

THIRD ROW

Left photo:

Rep. James Blanchard of Michigan (right) presenting remarks upon acceptance of award; M. Kari; Lithuanian American Council Representative Dr. John Genys on left.

Center photo:

Rep. William Carney of New York, co-sponsor of the reception, presenting remarks to the audience.

Right photo:

Rep. James Howard of New Jersey (left), the other co-sponsor of the reception, being introduced by J. Simonson (right).

BOTTOM ROW

Left photo:

Rep. Don Ritter of Pennsylvania (left) receiving award from American Latvian Association President Janis Riekstins (right).

Center photo:

Sen. John Heinz of Pennsylvania (left) receiving award from Lithuanian American Council Representative Dr. John Genys (right).

Right photo:

Rep. Don Bonker of Washington (left) receiving award from M. Kari (right).

THE UNDERGROUND PERIODICALS IN LITHUANIA

Lithuania has the largest underground press per capita of all the nations behind the Iron Curtain. Some 15 underground periodicals appear in Lithuania today, despite a relentless KGB warfare against them and draconic sentences meted out to the publishers, writers, printers and distributors. Neighboring Poland, for example, also noted for a flourishing unofficial press, boasts over 30 such periodicals—for a population about 10 times as large as that of Lithuania.

Historical Precedents

The tradition of a free underground press in Lithuania is almost 200 years old and coincides with the Russian occupation of the country at the end of the 18th century. Underground leaflets and secret appeals accompanied the revolts against Russian rule in 1831 and 1863-64. The ban imposed against the Lithuanian press during 1864-1904 fostered a dynamic underground publishing activity and the smuggling of Lithuanian books from neighboring East Prussia. Underground periodicals appeared during the German occupation of Lithuania at the time of World War II.

When Soviet armed aggression put an end to Lithuania's independence in 1940, the underground press immediately resumed its historical role with the appearance of *Laisvoji Lietuva* (Free Lithuania). During the following three years of German occupation (1941-1944), the underground press played a substantial part in the resolute resistance of the Lithuanian people. Some periodicals were printed secretly in legal printing shops. One appeal reached a circulation of 40,000 copies. Such periodicals as *I Laisve* (Towards Freedom), *Nepriklausoma Lietuva* (Independent Lithuania), and *Laisves Kovotojas* (The Freedom Fighter) contributed importantly to the successful boycott of the Nazi attempt to establish a Lithuanian SS legion and to the general defiance of the Nazi war machine.

With the return of the Red Army into Lithuania in 1944, the underground press became an integral part of the Lithuanian guerrilla movement against the foreign rule. A detailed history of the many periodicals is yet to be written. One of them, *Laisves Varpas* (Freedom's Bell), published its issue No. 124 on November 1, 1947. The last known guerrilla periodical was *Partizanas* (The Partisan), No. 6, July 20, 1951. The underground publishing activity declined but continued after the end of the guerrilla war. Some periodicals were even published by Lithuanian deportees in Siberia.

The Underground Press Today

An impetus for the revival of the Lithuanian underground periodicals came with the new wave of repression in the late 1960s, which triggered a nation-wide resistance in Lithuania. The rise of the human rights movement in the Soviet Union was also a contributing factor.

Vladas Sakalys, a member of the Lithuanian patriotic movement who escaped to the West this summer, provided revealing information about the underground press. Asked how it survives in the face of savage reprisals, he emphasized the mass support it enjoys and the enthusiasm of its publishers and helpers. He said that the KGB might succeed in closing down some periodicals, especially the newer ones, but the main journals, such as *The Chronicle of the Catholic Church in Lithuania* (Lie-

tuvos Kataliku Baznycios Kronika) and *Ausra* (The Dawn) would prevail.

Only a part of the Lithuanian underground press reaches the West, Sakalys said. In addition to the periodicals, there are many other underground publications: memoirs, studies, memoranda, historical works, etc. The KGB is especially sensitive about historical subjects. As one KGB agent told Sakalys, history is an anti-Soviet discipline, because it teaches love of one's country and that, in turn, fosters resistance. Following is a survey of the main Lithuanian underground periodicals:

THE CHRONICLE OF THE CATHOLIC CHURCH IN LITHUANIA: This oldest and most authoritative continuing underground Journal started publication on March 19, 1972. The last issue to reach the West was No. 44, dated July 30, 1980. The *Chronicle* is better known in the West than any other Lithuanian underground periodical.

AUSRA (The Dawn): Ausra is the organ of Lithuania Catholic Nationalists. Its first issue appeared in October, 1975.

PERSPEITYVOS (Perspectives): *Perspektyvos* started publication in 1978. A liberal national journal, *Perspektyvos* aims to be a forum for a broad exchange of divergent views.

VARPAS (The Bell): Like *Ausra*, the periodical *Varpas* takes its name from anticarist journal published from 1879, to 1906, at the time of the Lithuanian national awakening. By this, it stresses the continuity of Lithuania's "Struggles for Nationhood."

PASTOGE (Shelter): A youth-oriented journal, *Pastoge* treats religious, philosophical, and literary subjects with a relatively high degree of sophistication. Both issues, published in 1978 and July, 1979, have reached the West.

TIESOS KELIAS (The Road to Truth): According to the editors, the journal is designed to meet the professional needs of the Clergy—to acquaint them with recent developments in philosophy and theology, to present news items on Catholics in the world, and to foster a dialogue among Lithuanian priests.

DIEVAS IR TEVYNE (God and Country): The Editors see their purpose as defending religion in Lithuania and waging a struggle against the occupying power with spiritual weapons.

ALMA MATER: Contains poems, short stories, and articles on Philosophy, Religion and History, aimed at refuting typical Soviet distortions. In a closing word (No. 4) the Editors say they are not sure if they will continue producing *Alma Mater*. Several recent arrestees, including *Vytautas Skuodis* and *Povilas Peceliunas* have been linked to *Alma Mater*.

VYTIS (The Mounted Knight): No issues have been received abroad.

ATEITIS (The Future): No issues have yet reached the West.

LAISVES SAUKLYS (The Herald of Freedom): The KGB extinguished this nationalist periodical at the end of 1977.

TAUTOS KELIAS (The Path of a nation): Has not yet reached the West.

SALIN VERGIJA (Away with Slavery): The KGB is said to have a special dislike for this Journal which has not yet reached the West.

LIETUVOS ARCHYVAS (The Lithuanian Archives): A compendium of memoirs and eye-witness statements by Lithuanians who were deported to the far North in the 40's.

— APPEAL —

On the occasion of the 40th anniversary of first deportation of Estonians, Latvians and Lithuanians

The fate of Estonia, Latvia and Lithuania had been decided in the secret protocol of the Nazi German — Soviet nonaggression treaty of August 23, 1939. This treaty assigned Finland, Estonia, Latvia and eastern Poland to the Soviet orbit. After the defeat of Poland this arrangement was revised on September 28 and a secret supplementary clause extended the Soviet sphere of influence to Lithuania. The pact gave Hitler a free hand to start World War II and led to forcible Soviet occupation and annexation of the three Baltic Republics—Estonia, Latvia and Lithuania. The Soviet military forces occupied Estonia, Latvia and Lithuania and Bessarabia in June 1940.

The Baltic peoples were the first in the free world to experience the true face of Soviet communism. Practicing genocide in the Baltic States, the Soviet Union has systematically carried out terror and mass deportations to Siberia, from the Baltic States.

The first Soviet occupation from June 1940 to June 1941 was a year of red terror. Arrests started immediately after the take-over in June and thousands were murdered.

The first mass deportations took place in Estonia, Latvia and Lithuania in June 1941, almost a week before the German attack and were carefully planned. The Soviets proceeded to liquidate, deport and persecute Baltic national leaders, persons active and prominent in their national life and hundreds of thousands of innocent people.

Similar large-scale mass deportations were carried out after Soviet reoccupation of Baltic States in 1944.

The total of deported persons between 1941 and 1952 is estimated at about 670,000 Estonians, Latvians and Lithuanians who have been deported to Siberia from the Baltic States and who have been replaced by more than one million Russians.

Mass deportations have taken place without exception in all the East and Central European countries.

Hundreds of thousands of innocent people are today still suffering and perishing in Soviet slave-labor camps. These are facts which cannot be denied.

Lithuanians, Latvians and Estonians in the free world are solemnly commemorating at present the tragic 40th anniversary of the mass deportations of the Baltic peoples, by the Soviet, to slave-labor camps, and the forcible incorporation of these peace-loving, unfortunate countries into the Soviet Union.

In view of this, the undersigned representatives of the East and Central European peoples in the free world and their Swedish friends appeal to the conscience of the free world:

We urge that the terror and crime of genocide applied by the USSR in our home countries be sternly condemned.

We demand the termination of national and religious oppression in the Soviet Union and East Block countries and

HISTORY OF LITHUANIAN POST No. 154

The noises, the horrors and the smoke of the battles in the First World War had long since passed, but they were not forgotten by a handful of War Veterans who had fought in that War to end all wars. These veterans, desiring to serve their country and to keep faith with their "Buddies" who never came back, realized that as members of The American Legion they could do these things best, so they applied for a Post Charter in The American Legion. On March 19, 1943 they received a temporary charter. To add to their pleasure and joy, they were delighted to learn that their Post would bear the name of their nationality, Lithuanian Post 154. They worked diligently and within a year their membership increased from 15 members to 52, and on June 19, 1944 they received their permanent Charter.

The new Post and its members, realizing that in order for them to successfully participate in the various American Legion programs they would need help, encouraged their wives, daughters and sisters to form an Auxiliary Unit. The response to their suggestion was indeed a pleasant one. The very popular and active Lithuanian Auxiliary Unit 154 was formed and chartered in 1946. The Unit has been of invaluable assistance to Lithuanian Post 154.

The years passed, and as older legionnaires faded away, new and younger legionnaires, Veterans of World War II, The Korean Conflict and the Vietnam Crisis, took their places. These young veterans continued to work with the same dedication displayed by the older legionnaires to promote religion without bigotry, charity without prejudice, and always prepared to defend the ideals and freedoms of this country against every enemy.

Though its membership has never been large, this Post led by dedicated Commanders, many of whom served two terms as Commander, participated in the State and National American Legion Programs. Their achievements, their work was not in vain; it was noted not only by the Baltimore District and the Department of Maryland, but also by the National Head-

quarters of the American Legion. Many trophies, plaques and citations were awarded to Lithuanian Post 154 for a job well done.

Among those especially treasured by the Post is the "Annual Americanism Citation" which it has received almost every year since 1943. The Post and its members are proud of all the honors bestowed upon them. The F.B.I. "Special Services Certificate", for services rendered during World War II, is one of their cherished commendations.

Deeply concerned about the future of their country and knowing that the leaders of tomorrow are the youth of today, they have tried in a positive manner to instill into the hearts and minds of the young people a love of God and Country. To encourage excellent scholarship and good citizenship, the Lithuanian Post has for the past 22 years awarded to school children who earned them, American Legion Scholarship Medals and Certificates. Since 1963, it has sponsored a high school student in the American Legion Oratorical Contests. They have always been among the first three winners.

In all their activities, the members of Lithuanian Post 154 never forget God. When that splendid "Back to God" movement was initiated by the American Legion, this Post not only encouraged their fellow Americans to take part in this program by praying in the Church of their choice, but every year together with its Auxiliary Unit assisted at the Holy Sacrifice of the Mass offered at St. Alphonsus by their Chaplain, Rev. Anthony Dranginis, who is also a past Commander.

Nor did they forget those brave men and women who gave their lives in battle. The newly organized Post participated in its first Memorial Day services May 30, 1943. They continued to take part in these services every Memorial Day until May 30, 1950, when they began to conduct their own Memorial Day Services which consisted of a Field Mass offered in the Holy Redeemer Cemetery, and a Memorial Day program under the chairmanship of the late Judge and Legionnaire Thomas Marcin.

To keep alive the memory of the Post and Unit members who had passed on to Post Everlasting, the Post at its Installation Ceremonies of September, 1950, conducted the first Post Everlasting Service to be held in the Baltimore District. These impressive and solemn ceremonies have been part of the installation program every year. The chairman of these ceremonies has been Post Adjutant John Stefura. The Baltimore District of the American Legion, following the example set by Lithuanian Post 154, introduced these Post Everlasting ceremonies into the American Legion State Convention held in the Lord Baltimore Hotel at Baltimore the following year, 1951.

The veterans in Veterans' Hospitals, nursing homes and other hospitals were not forgotten by the members of Lithuanian Post 154. Every year they were generous with their contributions to the veterans and spent hours with them in the recreation rooms, playing Bingo and other games. They also gave their blood when it was needed by a veteran and many of the members were blood donors for the Red Cross Blood Bank.

Each Christmas they helped families that were in dire need by giving these families food and clothing. The Post also invited them to their Christmas parties where the children

would receive Christmas presents.

To continue with the wonderful "Esprit-de-Corps" that exists among its members, the Post has held annual Christmas parties giving its members and their families not only the opportunity to become better acquainted, but also a chance to enjoy hours of laughter and relaxation. The Bull Roasts, which they have sponsored twice a year since 1950 have gained for them from their friends and fellow legionnaires the reputation of being excellent hosts. These were occasions of enjoyment and fun in an atmosphere of good fellowship.

The Post is also proud of its monthly bulletin, "The Legionnaire" which contains news items about Post and Unit activities and their members. An interesting message is always found on the front page. The first issue of this bulletin appeared in May, 1948. Legionnaire John Mazz has done an outstanding job in editing this bulletin.

An appropriate climax for its marvelous record of achievements performed for God and Country, for the Veterans and their Fellow Americans is this Anniversary Banquet, commemorating the 25th Anniversary of Lithuanian Post 154 and the 50th Anniversary of The American Legion. Many well known Legionnaires and Civic Leaders are participating in this Banquet.

The Legionnaires of Lithuanian Post are proud of their accomplishments. It is impossible to include the names of all the members and all of the honors which they have received in this short history. They wear the Blue and Gold of the American Legion with a great deal of pride. As they celebrate their 25th Anniversary, they are determined to preserve and pass on to posterity the ideals and principles of the American Legion because they are convinced that if these are upheld, they will guarantee a Government of the people, by the people and for the people in a free and independent United States of America.

Members of the Lithuanian Post participate in The Commemoration of Lithuanian Independence Ceremonies each year with their Colors.

Their Chaplain, Father Anthony Dranginis offers the Mass in St. Alphonsus Church and delivers Patriotic Sermons and encourages people to pray not only for the Freedom of Lithuania, but all "The Captive Nations".

By Rev. A. Dranginis

that those countries must respect the Convention on Genocide and the UN General Declaration of Human Rights.

We appeal to the governments and organizations of the entire free world and beg them to render all possible support to our demands.

Stockholm, in June 1981.

E. Krepp

Chairman of the Estonian Information Centre

K. Graufelds

Chairman of the Latvian National Foundation

V. Vilkenas

Chairman of the Lithuanian Society

B. Hagard

Chairman of the Baltic Committee

H. Malinowski

Chairman of the

Polish Refugee Council in Sweden

A. Rezsofi

Chairman of the

Central Society of Free Hungarians in Sweden

W. Patek

Chairman of the

ACEN Delegation in Sweden

of Maryland, but also by the National Head-

Didžiausias kailiu pasirinkimas

pas vienintelį
lietuvių kailininką
Chicagoje

**NORMANA
BURŠTEINA**

Tel. 263-5826

(įstaigos) ir

677-8489

(buto)

185 North Wabash Avenue
2nd Floor Chicago, Ill. 60601

Evening's Dark Radiance

by JURGIS GLIAUDA

EVENING was advancing—and the heavy shadows of the skyscrapers fell upon the surface of the lake in angular, wavering patches. Shadows fell across the wide street, breaking up on the edges of the shoreline while trying to extend into the gloomy expanse of the sea.

The enfeebled autumn sun cast the shadows in such sharp outline that they could be observed from far, far away. The water, where the shadows lay, seemed colder and deeper. Seagulls, crying, skimmed low over the water, their wingtips grazing the ripples on its surface. The gulls turned black as they entered the shadows of the tall buildings, then, as they regained the airspace illuminated by the dying sun, began to glow with a deep yellow tinge.

Gineika was sitting on a bench along the shore; he enjoyed sitting here. He quite often spent a few twilight minutes in this spot. The sun was setting on the horizon; services for a dying day. There was nowhere to hurry to; he was weary with grief. Far away, in his native land, where he had been a member of a secret organization, he had gone into hiding to save himself. They had seized his family and sent them somewhere into exile—to be unheard of, forever. For long years he had lived in a foreign land, like a recluse. He suffered: mutely, inexorably, ceaselessly. He lived in isolation, and others shunned him.

Sitting on his bench, he idly appreciated the unique mourning for the day's demise. The sun was declining somewhere beyond the multistoried apartments, and, combined with the shadows, casting glowing, blazing bands on the surface of the expanse of water. It appeared that streams of shining light were emanating from the depths of the sea.

Observing the play of shadows and the yellow-reddish rays, Gineika withdrew into himself. He was weary of grieving—the past did not disturb his spirit, the future did not exist. He was becoming a mystic, with the power of self-hypnosis.

And one more day of his life was expiring. Illuminated advertising displays were reviving with the twilight and began to glitter with their insolent varicolored patches of light. Automobile headlights brazenly cast their ubiquitous glares. People's eyes reflected abandon and lascivious curiosity.

A man approached Gineika. He was tall and agile. In the bearing of the young black was evidenced a restless urge to dance, to leap, to cavort. He took in the morose Gineika and settled beside him on the bench. Amiability was reflected in his frank eyes. Ejecting a cigarette butt adhering to his lower lip, he remarked:

"A beautiful evening, isn't it?"

Gineika confirmed the black's statement with a brief nod of his head. The massive range of skyscrapers was coated with a multitude of lighted windows. The illuminated advertisements flashed frantically; they would continue to do so all night.

"It's great to be alive on earth," the black said, smiling, displaying the damp whiteness of his strong teeth. "I managed to get through the war in Europe. I got back. Others rotted there. I got back. And here I am: alive. Great!"

"Did you like Europe?"

"A person could exist there, of course. The cities are old. The houses are like concrete bunkers. The Europeans live poorly, without spirit. The people there have no souls."

"How can you say that? Could you really fail to notice the cathedrals there? The pealing of the church bells? The people at worship?"

"Everything's different there from what it is here. There they live by doctrine. And we? Here there are hundreds of different faiths. You can always find one to fit your personal beliefs: praise God with song and dance. In our church we dance until we are in a trance. In Europe they are concerned about the immortal soul, while no attention is paid to the body. They don't think of the immortal body."

"The immortal body?"

"Exactly. That's my religion. Maybe you've happened to hear of immortality? That's our belief. I won't die."

"How can that be?" Gineika questioned. "Everyone dies, but you're going to live forever?"

"Right. You have to believe without a doubt that you will live eternally. Never question in the slightest, not for a second. You must believe totally. Would I really be my own enemy, to doubt?"

This absurdity intrigued Gineika. The black talked about his preposterous belief with the vehemence of an apostle.

"Your faith is excellent," he told the black man. "But I could never become happy with it. Living forever, I would be miserable forever."

In a few words Gineika described his personal tragedy: a vanished wife, vanished children, all taken away by authorities in his homeland—and he, terribly alone on the alien shore of a vast sea.

The black's face was illuminated with the smile of a sage, one possessing the answer to any question.

"Your misery is the result of disbelief. Have faith that you are immortal, your children immortal, your wife immortal. This faith will guarantee your reunion. Not today, perhaps not tomorrow, but you will be reunited. The present is merely an interlude. Believe. Become immortal."

He got up from the bench, and with a friendly wave of the hand, left along the walkway. Gineika watched the disappearing figure of the young black man who sowed faith in hoping. His step was light and resilient. Thus people walk who are inspired by a belief in happiness.

A smoldering envy stirred in Gineika's heart of the man he encountered by chance who believed in his own immortality. Everything the black man said was ridiculous, utter nonsense. But how pleasant it would be to live,

when one's existence was governed by an unshakable belief! Perhaps there was something prophetic in this meeting! He would find his family.

The closing dusk was suddenly illumined with a deep blue color, as if the northern lights were diffusing under the dark sky and enveloping the entire world: the skyscrapers, the sea and the bench on which Gineika was sitting, in a flood of chilling reflections. The mournful, oppressive, soul-wracking glow was the last convulsion of the dying day.

In the bewitching moment, Gineika suddenly recalled a representation seen somewhere of Christ, garbed in a deep violet robe and spreading his arms in wide, flowing sleeves. The vision flashed by, the light faded, and darkness fell. Light ripples timidly lapped the concrete embankment.

Gineika directed his steps homeward. After walking for a few blocks, he came upon an agitated group of people. A streetlight illuminated them in a yellowish gloom. Their faces were masklike. Gineika considered crossing the street again to avoid the gathering onlookers.

"A neat job," he overheard in a boisterous masculine voice. "Done with one stroke."

Repelled, Gineika saw a dead body lying on the sidewalk. The light shone starkly. It was the same young man who had inspired him by his belief in immortality; the one who had stirred the hope of eventually finding his family which had disappeared without a trace . . .

The city reigned over the night. The deep blue radiance faded away. Darkness prevailed, malignantly distorted by the streetlights.

And there was no longer any hope.

[Translated by Thomas J. Stacy]

©1981 by Author

LITHUANIAN DAYS ANNUAL PICNIC

The Annual Picnic of "Lithuanian Days" journal will be held this year at St. Casimir's Auditorium, 3855 Evans St., Los Angeles, on Sept. 13, 1981, starting at 12:30 p.m.

You are asked to return all drawing tickets to the L.D. Office, 4364 Sunset Blvd., Los Angeles, CA 90029, before Sept. 13. Thank you.

67TH ANNUAL LITHUANIAN DAY

SUNDAY, AUGUST 16, 1981
Lakewood Park, Barnesville, Pa.

Folk Singing, Folk Dancing
Lithuanian Cultural Display
Lithuanian Artifacts—Food

For information contact:

ANNA KLIZAS WARGO

125 South Morris Street

St. Clair, PA 17970

(717) 429-0132

GARBĖS PRENUMERATOS

Dr. S. Andukas, Baltimore, MD.
Peter Atkočiūnas, DDS, Cicero, IL.
J. Z. Augustinius, Illinois.
Br. Aušrotas, Juno Beach, FL.
Leo Bagdonas, Santa Cruz, CA.
Pr. Baltuonis, Canada.
Inž. Peter Baltran, Los Angeles, Calif.
Rev. A. Bertašius, San Elizario, TX.
Dr. John Bernotavicz, Barrington, Ill.
A. Braškys, Ont., Canada.
D. Brazdžionis, Los Angeles, Calif.
Juozas Briedis, West Bloomfield, Mich.
R. A. Bužėnas, Los Angeles, CA.
Inž. V. Čekanauskas, Garbės konsulas, Los Angeles, CA.
H. Bruszauskas, Vokietija.
Dr. A. L. Čepulis, Willoughby, OH.
John Čiurlionis, PA.
Rev. V. Dabušis, N. J.
Dr. A. M. Devenis, Long Beach, CA.
A. Devenis, Santa Monica, CA.
Vysk. A. Deksnys, Vokietija.
A. Dičius, Santa Monica, CA.
Alg. Didžiulis, Bogota, Colombia.
Vincas Dovydaitis, San Clemente, CA.
J. Dženkaitis, Glendale, CA.
Alg. Dudaravičius, Edmonton, Canada.
Bronė Gajauskienė, Santa Monica, CA.
Inž. Br. Galinis, Norwell, MA.
Paul Gyls, Olympia, Wash.
E. ir L. Jarašiūnai, Santa Monica, CA.
Z. Jokubaiist, Rosanna, Vic., Australia.
E. Jonušas, Omaha, Nebr.
Msgr. F. M. Juras, Putnam, Conn.
Inž. J. Jurkūnas, Chicago, IL.
P. Karosas, New Britain, CT.
Kazys Karuža, Los Angeles, CA.
Dr. Šarūnas Karuža, Los Angeles, CA.
St. Keteriauskas, Los Angeles, Calif.
Mrs. Isab Kirk, San Leandro, Calif.
M. Kirkilas, Chicago, Ill.
Dr. P. Kisieliūsis, Cicero, IL.
Dr. Alf. Kontvis, CA, R. K.
Dr. A. Krišukėnas, Milton, MA.
E. Kronas, Canada.
Msgr. J. Kučingis, Los Angeles, Calif.
S. ir J. Kvečas, Santa Monica, Calif.
J. L. Levickas, Chicago, IL.
M. M. Lietuvnikas, Orlando, FL.
J. Lukas, Orange, CT.
Dr. J. Mališka, Que., Canada.
F. Masaitis, La Mirada, CA.
A. ir L. Mažeikos, Marina del Rey, CA.
G. Mažulienė, Santa Monica, CA.
W. Maker, Burbank, CA.
W. Markalonis, Reynoldville, Pa.
Msgr. L. Mendelis, Baltimore, Md.
E. Mickeliūnas, Richmond Hill, N. Y.
W. M. Maskell Ins. Agency Ltd, Toronto, Ont.
Al. Mogenis, Quincy, IL.
Rev. S. Morkūnas, Sioux City, Iowa.
A. Musteikis, Fallon, NE.
A. L. Namikas, Glendora, CA.
Rev. A. Olšauskas, Los Angeles, CA.
Kun. Th. Palis, Pittsburgh, CA.
Rev. V. Pavalkis, Milpitas, CA.
Vladas Pažiūra, Anaheim, CA.
F. Petrauskas, Syracuse, N. Y.
Inž. J. Petronis, Los Angeles, CA.
A. Pračiūnas, San Pedro, CA.
Jonas Putna, Cardiff, England.
Rev. A. Račkauskas, Brooklyn, N. Y.
Inž. Juozas Rasys, Cambridge, MA.
Rev. Dr. P. Ragažinskas, Sentral, N. M.
Kun. V. Radvina Clover Valley, Calif.
Gregor Radvenis, Los Angeles, Calif.
V. Raulinaitis, Santa Monica, Calif.
K. R. Razauskas, Dearborn Heights, MI.
A. L. Repšys, N. Y.
J. V. Roland, San Francisco, CA.
Rev. A. Sabas, Ont., Canada.
Kun. Paul Sabulis, Waterbury, Conn.
Petras Sakas, Los Angeles, CA.
J. B. Sabal, Cleveland, Ohio.
Apol. Sajus, Santa Monica, Ca.
Wm. R. Savage, Reno Nevada.
E. ir J. Sinkiai, Santa Monica, CA.
Rev. Dr. Skilandžiūnas, Canada.
Dr. Paul Švarcas, Mascoutah, Illinois.
Rev. E. Statkus, Grand Rapids, Mich.
Inž. J. Talandis, Olympia Fields, Illinois.
"Talka", Hamiltono liet. koop., Canada.
V. Tamošiūnas Detroit, MI.
J. Tamas, Gardena, CA.
Dr. V. B. Sky, Palos Verdes, Calif.
M. Šarauskas, Winn., Canada.
Juozas Truškauskas, Los Angeles, Calif.
Dr. O. Vaitas, Bloomfield Hills, Mich.
S. P. Vaičaitis, PA.
Vytautas Vidugiris, Palos Verdes, Calif.
Juozas Vitėnas, Washington, DC.
A. Youtz, Munhall, PA.
Dr. P. Žemaitis, Conton, MI.

AUKOS LD PAREMTI

Po \$20 — Mrs. Isab Kirk, Rev. M. Čyvas.
Po \$20 — L. Baltrėnas.
Po \$15 — M. I. Namikas, MD
\$14 — A. Firavičius.
Po \$10 — Dr. K. Bobelis, A. Stankus, J. Dženkaitis.
\$7 — K. Aukštkalnis, W. R. Savage, J. Agurkis.
\$7 — S. Dabkus.

Po \$5 — E. Stirbys, M. Mėlienė, A. Rugys, Ir. Jasys, Rev. A. Račkauskas, V. Beleckas.

\$4 — Rev. J. Krivickas.
\$3 — A. Trečiokas.

Po \$2 — L. Bajorūnas, E. W. Baranauskas, F. Collins, Msgr. V. Mincevičius, V. Mažeika, V. Rudinskis, E. Juciūtė.

Po \$2 — Rev. M. Čyvas, P. Indreika.

Labai ačiū visiems parėmusiems LD žurnalo leidimą. Mūsų lietuviška spauda laikosi tik skaitytojų dosnia širdimi ir parama.

A. Skirius, leidėjas

—o—

NAUJOS KNYGOS

"Po Ultimatumo"—Juozo Kraliausko. Išleido Liet. knygos klubas, Chicagoje. 18 pusl. Kaina \$6.

—o—

"Jūrų Kelias"—Jūrų kapitono atsiminimai—Br. Krestopaitis. Kietais viršeliais, iliustruotas. 240 pus. Kaina \$10.

—o—

"Spaudos Baruose," žurnalisto Juozo Kapačinsko atsiminimai. Išleido Chicagos Liet. Literatūros Draugija. 216 pusl. Kietais viršeliais. Kaina nepažymėta.

—o—

Lietuvos Steigiamasis Seimas — V. Daugirdaitė-Sruogenė. Išleido Tautos Fondas, New Yorke. 262 pusl. Kaina \$6.

—o—

"Opposition to Soviet Rule in Lithuania 1945-1980." Dr. Thomas Remeikis. Išleido "Institute of Lithuanian Studies Press". 680 pusl., kietais viršeliais. Kaina \$15.

ALBINO MARKEVIČIAUS

apdraudos, namų pardavimo ir visos įstaigos nuo spalio mėnesio pradžios persikelia į naujas, didesnes patalpas

2802 Santa Monica Blvd.,
Santa Monica, CA 90404
Telefonas 828-7525

M & R Americana Ins. Service
telef. 453-1735. Adresas 2802 Santa Monica Blvd., S. M.

Rūtos, Inc. Bend. ir Kalifornijos Liet. Kredito Sąjungos adr. yra 2802 Santa Monica Blvd., Santa Monica, CA 90404, telef. 828-7525.

ALBINAS KURKULIS

"Stock" Brokeris ir vice prezidentas
Rodman & Renshaw, Inc.

Member New York Stock Exchange
and Other Principal Exchanges

209 S La Salle St., Chicago, Ill. 60604

(312) 332-0560

Skambinti "Collect" is bet kur JAV

"LIETUVIAI AMERIKOS VAKARUOSE!"

Siųskite metinę prenumeratą \$5.00

Užsakykite LAV savo giminėms bei draugams, gyvenantiems rytinėse ir vidurio Amerikos valstybėse, tegu susipažįsta su mūsų veikla ir gyvenimu.

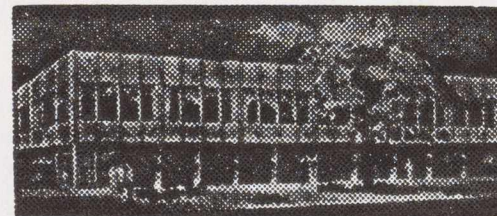
4364 Sunset Blvd., Hollywood, CA 90029
Galima LAV užsakyti ir patelefonuojant
NO 4-2919

TAUPYKITE DABAR

Pas mus ne visi tarnautojai yra lietuviai, bet kiekviename skyriuje galima susikalbėti lietuviškai.

Savings insured up to
\$40,000.00 by F.S.L.I.C.

Drive in facilities.

ST. ANTHONY

SAVINGS & LOAN ASSN.

1447 So. 49th Court
Cicero, Illinois 60650

JUOZAS F. GRIBAUŠKAS
sekretorius

(312) 656-6330 ir 242-4395

LIETUVIŲ DIENŲ

Žurnalo ir knygų

PLATINTOJAI

J. A. V-se

Brooklyn, N.Y. — "Darbininko" adm-ja.

So. Boston, Mass.—S. Minkus

Chicago, Illinois—Balys Brazdžionis

'Gifts International,' 'Parama,'

'Marginiai.'

Cleveland, Ohio—J. Zilionis

Detroit, Mich.—St. Anthony's Parish Library

Los Angeles, Cal.—V. Prižgintas

Putnam, Conn.—Immaculate Conception Convent

Rochester, N.Y.—A. Sabalis

Waterbury, Conn.—"Spauda"

Woodhaven, N.Y.—"Romuva"

ANGLIJOJE

Bradford, Yorks—Kun. J. Kuzmickis

AUSTRALIJOJE

Adelaide, Edwardstown—A. Kubilius

Melbourne-St. Kilda—F. Sodaitis

Sydney—Kun. P. Butkus

Glen Osmond, S.A.—E. Reisonienė

Mirren, SA.—J. Rupinskas

KANADOJE

London, Ont.—A. Puteris

Toronto, Ont.—V. Aušroras, A. Kuolas, St. Prakashas

Montreal, Que.—P. Rudinskas (Parish Library)

AMERIKOS BALSAS (VOICE OF AMERICA)

Kasdien po pusvalandį Vašingtono laiku 11:00 am. ir 1:00 p.m. vasaros laiku (arba 10:00 am. ir 12:00 noon žiemos laiku), 20, 25, 30 ir 50 metrų trumpomis bangomis.

ICA—VOICE OF AMERICA

Lithuanian Service

Washington, D.C. 20547

THE BATTLE OF GRUNWALD.

Liberal English translation with prologue & epilogue by J. J. Bielskis. From the adapted Lithuanian version of the original in Russian by Ivan K. Sokolnikov. An Historical novel of the Battle in 1410 with the Teutonic Knights. 160 p.p. and XXXI footnotes. Los Angeles, 1963.

Price: \$3.00

"Lietuvių Dienos"

4364 Sunset Blvd., Hollywood, Calif.

LIETUVIŲ RADIO PROGRAMOS,

kurios bendradarbiauja su "Lietuvių Dienomis"

LOS ANGELES, CALIF.

KALIFORNIJOS LIETUVIŲ RADIJAS
LITHUANIAN MELODIES

Stotis KTYM, banga 1460 AM
Šeštadieniais 12:30-1:00 p.p.

Išlaiko L. Radijo Klubas

Programų koordinatorius Vladas Gilyas

3329 1/2 Atwater Avenue
Los Angeles, CA 90039
Tel. (213) 662-6906

BALTIMORE, MD.

"RADIO PROGRAMA LIETUVIAMS"

Girdima Marylande ir Washington, D.C.
Sekmadieniais 10-11 val. ryto
per AM radijo stotį WITH—123

Programos vedėjai: Albertas Juškus
4515 Wilmslow Rd., Baltimore, Md. 21210
Tel.: 366-4515

Kęstutis Laskauskas, 1312 Birch Ave.
Baltimore, Md. 21227 Tel.: 242-1779

SO. BOSTON, MASS.

Lietuvių Radijo valanda
LAISVĖS VARPAS

Sekmadieniais
11:30-12:00 val. 1430 AM iš WWEL
12:10-1:00 val. 1460 AM iš WBET

Petras Viščinis, vedėjas
173 Arthur St., Brockton, Mass. 02402
Telefonas: 586-7209

LIETUVIŲ RADIO KORP. PROGRAMA

Seniausia liet. radijo programa Naujojoje
Anglijoje, veikianti nuo 1934 m. bal. m.
vedama Stepono ir Valentino Minkų
girdima sekmadieniais 1 val.-1 val. 30 m.
Boston, Mass.—WLYN-1360

Programoje: pasaul. žinių santrauka, muzika,
dainos ir Magdūtės pasaka

502 E. Broadway, So. Boston, Mass. 02127
Telefonas: 268-0489

CHICAGO, ILL.

Sophie Barcus Raidio šeima

7 Programos savaitėje

Monday through Friday 4:00-4:30 p.m.

Saturday & Sunday 8:30-9:30 a.m.

Visos programos iš WOPA 1490 kc AM

Programos vedėja Aldona Daukus-Barcus

Transliuojama iš nuosavos studijos

WOPA, 1490 AM banga

7159 S. Maplewood, Chicago, Ill. 60629

Tel.: HEMlock 4-2413

LIETUVOS AIDAI

Kasdien nuo pirmadienio iki penktadienio
8:30 val. vakaro

Visos laidos iš tos pačios stoties
WCEV 1450 AM banga

Veda KAZĖ BRAZDŽIONYTĖ
2646 W. 71st St., Chicago, Ill. 60629
Phone 778-5374

ST. PETERSBURG, FLA.

"Lietuvos Aidų" programa

kas šeštadienį 12:30 p.p.
1110 AM banga, WTIS stotis
Veda Kazė Brazdžionytė
Rašyti: 2646 W. 71 St., Chicago, Ill. 60629
Telefonas 312-778-5374
Atstovas St. Petersburg—K. Kleiva
Telef.: 360-1479

CLEVELAND, OHIO

LIETUVIŲ RADIO PROGRAMA
TĖVYNĖS GARSAI

Isteigta 1949

Girdimi sekmadieniais 8-9 val. ryto
WZZP, FM 106.5 mc

Vedėjas—Juozas Stempužis

4249 Lambert Rd., Cleveland, Ohio 44121
Telefonas (216) 382-9268

DETROIT, MICH.

Lietuviškas Balsas-Lithuanian Voice

WCAR—1090 AM BANGA LIVONIA

Sekmadieniais 8:30 iki 9:00 val. ryto

Visais programos reikalais kreiptis:

KAZYS GOGELIS

13436 Garfield, Detroit, MI 48239
Telef. 535-6683

LIETUVIŠKŲ MELODIJŲ RADIO VALANDA

2056 CNB Bldg., Detroit, Mich. 48226

WMZK-FM banga 98 mc.

Pirmadienį — trečiadienį — penktadienį

nuo 8:00 iki 9:00 vakare

Programos reikalais kreiptis:

Albert Misiunas, 2483 Woodmere, Detroit, MI 48209, tel. 841-3026; Algis Zaprackas, 4120 Yorba Linda Dr., Royal Oak, MI 48072, tel. 549-1982.

HARTFORD, CONN.

"TĖVYNĖS GARSAI"

Connecticut vlst. liet. kultūrinė valandėlė

WRYM—840 AM

Kiekv. sekmadienį 4:30-5:30 val. p.p.

Programos vedėjas A. Dragūnevičius

Pranešėjai:

Zita Dapkienė, Alfonsas Dzikas ir
Lionginas Kapeckas
273 Victoria Rd, Hartford, CT 06114
Telefonas: CH 9-4502

NEW YORK - NEW JERSEY

"LIETUVOS ATSIMINIMŲ" radijo valanda

girdima kas šešt. iš WEVD stoties

New Yorke, nuo 8-9 v.v., 97.9 FM banga

Direktorius—Dr. Jokubas J. Stukas

234 Sunlit Dr., Watchung, N.J. 07060

Tel. (201) 753-5636

"LAISVĖS ŽIBURYS"

Girdima kiekvieną sekmadienį nuo 9 iki
10 v. ryto iš WHBI stoties 105.9 FM banga

ROMAS KEZYS

217-25 54th Ave., Bayside, N.Y. 11364
Telefonas: (212) 229-9134

PITTSBURGH, PA.

The First Lithuanian Radio Program in
Pittsburgh, Pennsylvania

Pittsburgh, PA — WPIT-730 kc.

sekmadieniais 12:30-1:00 p.m.

Programos vedėjai:

Povilas ir Gertruda Dargiai

Visais reikalais kreiptis:

2040 Spring Hill Rd., Pittsburgh, PA 15243

HOT SPRINGS, ARK.

LIETUVIŠKA RADIO PROGRAMA

"LEISKIT Į TĖVYNĘ"

Lithuanian Broadcasting SPA

Kiekvieną rėsenio antrą, trečią ir ketvirtą
sekmadienį nuo 9:30 iki 10:00 ryto
iš radijo stoties KGUS—FM 97.5 banga

Programos vedėja Salomėja Smašienė
204 Hilltop Dr., Hot Springs, Ark. 71901
Telefonas (501) 321-9641

ROCHESTER, N.Y. DAINOS AIDAS

Sekmadieniais 9:00 iki 9:30 val. iš ryto
Stotis: WXXI-FM 91.5 mc

Išlaiko Lietuvių Radijo Klubas

Klubo valdyba: Al Gečas, pirm., R. Kirš-
teinas, vicepirm., J. Krokutė, sekr., Ruta

Ilgūnaitė, išd., L. Laukaitienė, narė.
320 Durnan St., Rochester, N.Y. 14621

WATERBURY, CONN.

Lietuvių Bendruomenės Balsas

Sekmadieniais 8-9 val. vak.

Ved. Viktoras Vaitkus

10 John St., Waterbury, Ct. 06708
Tel. 756-5173 — 754-8780

MONTREAL, CANADA

LIETUVIŠKAS PUSVALANDIS

Kiekvieną tračiadienį nuo 11 val. v.

CFMB stotis—Banga 1410

Programos vedėjas L. Stankevičius
1053 Cr. Albanel, Duvernay, P. Q. Canada
Telefonas: 669-8834

TORONTO, ONT., CANADA

TĖVYNĖS PRISIMINIMAI

Sekmadieniais 1:30-2:00 po pietų
Visos programos transliuojamos iš
Toronto stoties CHIN, banga 101 FM
Programos vedėjas Jonas R. Simanavičius.

614 Tedwyn Dr.
Mississauga, Ont., Canada
L5A 1K2

Tel. (416) 275-3134

ROMA, ITALIA ROMOS RADIJAS

Transliuojama kasdien nuo 20 val. 50 min.
iki 21 val. 10 min. Vidurio Europos laiku
41.15 ir 50.34 metrų bangomis

Vedėjas Dr. J. Gailius

Circonvallazione NOMENTANA 162

VATIKANAS, ITALIA

Programa transliuojama 8 kartus savaitėje
Sekmad. rytais 10:30-11:00 Lietuvos laiku
ir kiekv. vak. 20:15-20:30 Lietuvos laiku
Bangos: 31, 25, 19 ir 196 metrų

Vedėjas: Kun. Dr. V. Kaziūnas

Adresas: Sezione Lituana, Stazione Radio
CITTA DEL VATICANO

Prašome atnaujinti

"Lietuvių Dienų" prenumeratą
1981 metams.

Prenumeratos kaina:

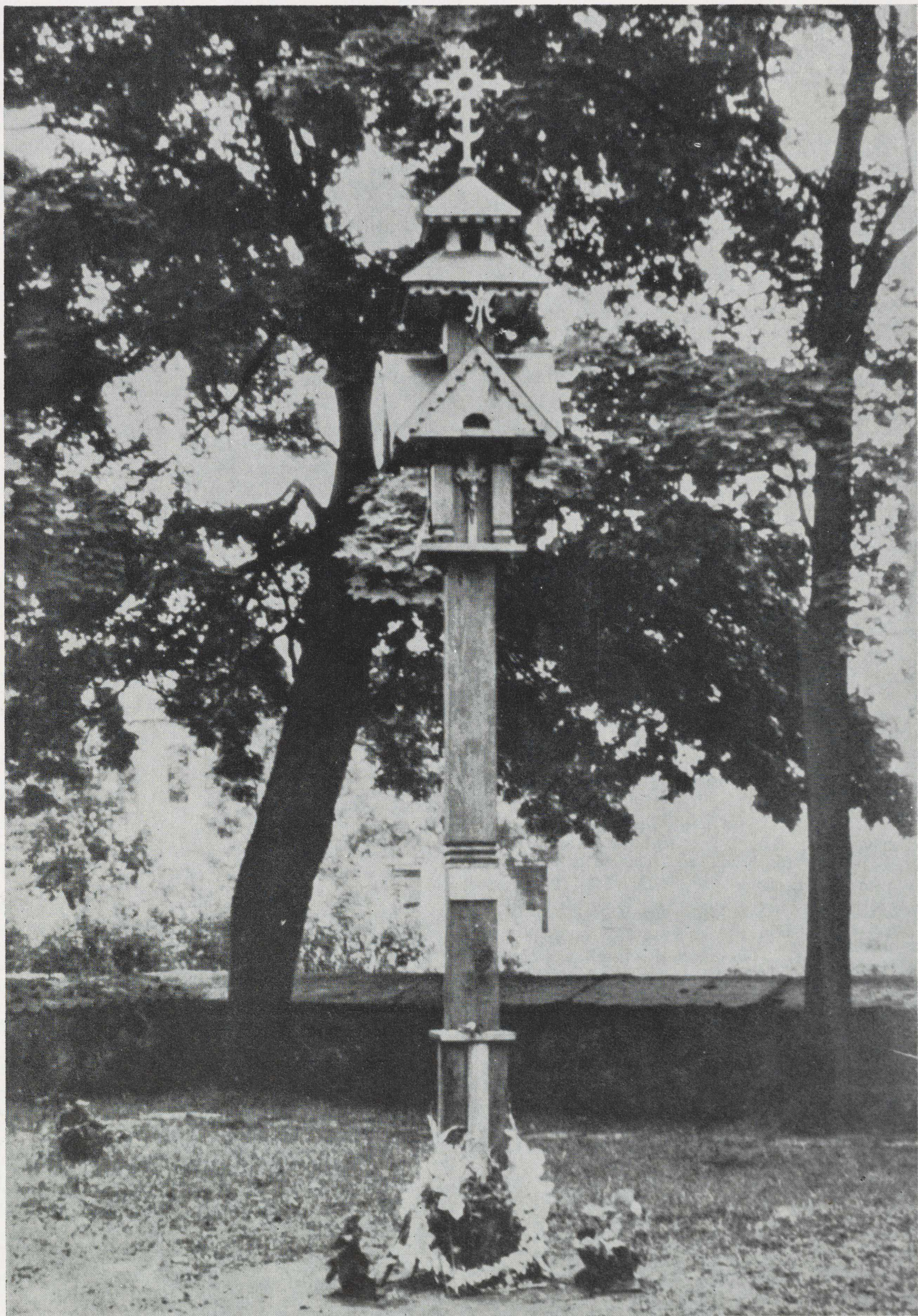
JAV — \$18.00.

Kanados doleriais — \$20.

Adresas:

Lietuvių Dienos

4364 Sunset Boulevard
Los Angeles, CA. 90029

KOPLYTSTULPIS POP. PAULIAUS (1897-1978) ATMINIMUI BIRŽŲ BAŽNYČIOS ŠVENTORIUI.